

Apare la 15 a fiecărei luni.
Prețul unui număr 25 Lei.

Redacția și administrația :
CLUJ, STR. REGINA MARIA No. 36.

Abonament: pe un an Lei 240
pe jumătate de an „ 130

Vânatul în Canada și în Statele Unite

(Comunicarea doua). Ing. A. M. COMȘIA (Montreal, Canada)

În articolul precedent am arătat fazele prin cari a trecut la început vânatul mare unguat, precum și unele măsuri luate pentru conservarea lui, atingând totodată și chestia vânatului aripat migrator. Celalalt vânat cu pene, cum este găina de câmp (numită aici „Prairie Chicken”), găinușa de pădure (numită „Grouse”), prepelița și curcanul sălbatic, a trecut și el prin unele peripeții, în perioada de progres a civilizației. Până ce plugul nu a brăzdat încă aceste plaiuri, găina de câmp, — care de altfel e aproape încă odată atât de mare cât potârnichea europeană, — trăia aproape în toate locurile nepăduroase într'un efectiv omogen, însă nu prea abundent. Ea a urmat bucuros plugul, care i-a creat condițiuni de trai mai favorabile decât terenul sălbatic, din care cauză a și luat imediat un avânt de înmulțire. S'a întâmplat la fel ca și cu potârnichea în Europa, care mai pe vremuri nu era atât de abundentă cum este azi, datorită agriculturii. În Canada găina de câmp și-a făcut apariția numai după ce terenul a fost atacat de plug. Ascensiunea efectivului acestui vânat însă nu a fost de lungă durată, deoarece, — în special în Statele-Unite, — a avut de suferit și ea în urma comerțului cu vânat, în plus că era zilnic pe masa fermierului. Astfel situația ei reclamă acolo serioase eforturi de protecție. Calitățile ei de vânat nu egalează din punct de vedere sportiv pe ale potârnichei. Ea este greoaie la zbor și în afară de aceea se alină pe arbori, făcându-se astfel vizibilă din depărtare. În schimb prezintă în timpul împerecherii un aspect interesant, similar cocoșului de mesteacăn din Europa.

La fel este și istoria prepeliței americane, care seamănă foarte mult celei din Europa. În era primei faze de agricultură ea își ajunsese culmea, ocărând în 35 provincii ale Americii, pe când azi nu

mai în 14 provincii se mai prezintă cu un efectiv abundent.

Mai gravă a devenit în Statele-Unite afacerea cu găinușa de pădure, în formă perfect asemănătoare găinușei de alun europene, dar nu și în modul de trai. Ea trăiește numai în pădure și fiind de o inteligență foarte redusă, uciderea ei cu pistolul la 3—4 pași (în caz de nevoie chiar și cu bastonul) nu constituie nici o dificultate. E de înțeles, că în felul acesta situația ei a devenit precară acolo, iar menținerea foarte îndoealnică. În Canada, datorită pădurilor întinse, ea este din belșug pretutindeni.

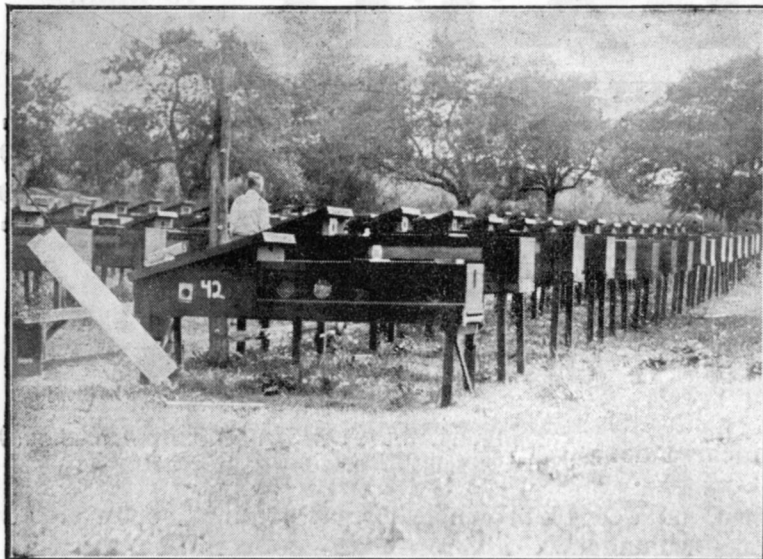
Curcanul sălbatic, — copia exactă a celui domestic, — preferă pădurile și nu râvnește la câmp. O dinioară zona lui se întindea până la marginea nordică a Statelor-Unite, în vreme ce azi el e limitat la unele provincii sudice, cu excepția unor recolonizări în diferitele regiuni ale țării.

Găini de câmp (Prairie Chicken) din Canada.

Aceste spețe, împreună cu celea migratoare deja amintite, formează vânatul aripat băștinăș. Spre a înlocui cu ceva golurile vânatului aripat de câmp și pădure, americanul a recurs între timp la unele spețe străine începând cu fazanul, din care s'a importat în ultimele decenii un stoc însemnat, și anume din Anglia. Aceasta întreprindere s'a datorit mai cu seamă diferitelor asociațiuni pentru conservarea vânatului, fondate și susținute din contribuțiunile particulare ale persoanelor entusiaste. Numărul acestor instituțiuni e foarte mare, iar guvernele provinciilor, resp. guvernul central le acordă tot concursul posibil.

Colonizarea fazanului, — abstragând de la greșurile înregistrate în unele regiuni, cari s'au dovedit de inconvenabile, — în general a succés; astfel că America în prezent e cu totul independentă de străinătate. Recolta anuală a țării în fazani atinge

Puișorii de fazan scoși cu incubatorul electric sunt adăpostiți în lăzi sistem Coleman, provăzute cu încălzire electrică. Fiecare ladă conține 15 pui. Producția anuală a acestei ferme e de 6000 fazani. (Photo: More Game Birds in America).

azi aproape milionul. Numeroase crescătorii, dintre cari unele de proporții cu adevărat americane, sunt susținute de particulari, de asociațiuni, sau chiar de stat. De fapt nicăiri nu am văzut în Europa occidentală (inclusiv Anglia) crescătorii de fazani așa de practic instalate și gospodărite, cum sunt unele pe acest continent, bătând în mecanizare, raționalizare și randement orice record. O parte a fazaneriilor americane lucrează numai cu găini domestice de tipul „bantam”, foarte abile în clocire a ouălor și creșterea puilor, până ce o altă parte operează în mod combinat, atât cu găini domestice cât și cu incubatoare electrice. Unele fazanerii de mare randement lucrează exclusiv cu incubatoare, cruțând timp, energie și eliminând astfel posibilitatea transplantării paraziților de la găină la puișori, etc. În decursul timpului s'a ajuns la un așa mare grad de experiență cu incubatoarele electrice, încât acelea azi dau un randement de 70—80 la sută de ouă, față de găina „bantam” cu 80—90%. Treaba pare a fi la fel ca și în domeniul apiculturii: Știința despre albină în Europa (mai cu seamă în Germania) e la un nivel incomparabil mai înalt decât în America. În ce privește însă partea practică a manipulării albinelor, precum și rezultatele obținute, America e mai avansată. Ea triumfează prin mecanizare și prin o construcție specială a coșniței. Așa se face, ca în statul California producția de miere variază între 35 și 130 Kg. pe stup, iar în statul Minnesota

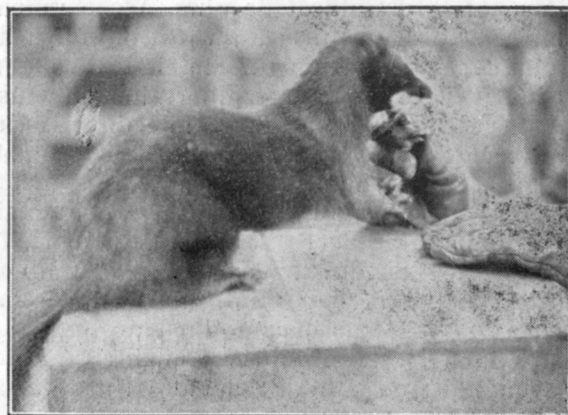
(cu iarnă mai friguroasă decât Europa centrală) media de miere pe stup este de 56.7 Kg., față de media din Germania de 5.5 Kg.; abstrăgând de faptul, că în timpul cât apicultorul european manipulează un stup, cel american covârșește 10. Aceste fapte sunt recunoscute chiar și de autorități europene. (Dr. K. Friedrichs: „Die Grundlagen und Gesetzmässigkeiten der Land- und Forstwissenschaftlichen Entomologie”, Berlin, 1930).

Ouăle sunt produse exclusiv în fazanerii, dintre cari unele sunt specializate numai pentru aprovizionarea pieței cu ouă, altele numai pentru creșterea de fazani destinați colonizării resp. augmentării de revire, etc. Există ferme cari produc numai carne de fazan pentru piață. În crescătoriile de aici fazanul produce până la 50 de ouă pe sezon, arătând o medie de 35 ouă. Subiectul ales nu-mi permite să intru în detaliurile fazaneriilor moderne, însă voi reveni mai târziu cu o altă ocaziune. În unele provincii chiar și guvernele respective distribuie ouă acelor fermieri-plugari, cari se obligă a le cloci prin găini și a elibera fazanii la o anumită vârstă în prezența unui organ oficial. Randementul acestei proceduri s'a dovedit a fi de 25—30 fazani de fapt crescuți și eliberați, la sută de ouă distribuite gratuit. În felul acesta se trezește interesul americanului din provincie, care vede că vânatul colonizat pe proprietatea sa îi aduce bani buni de la sportsman-ul venit din oraș pentru a vâna pe fermă, recompensând cu ziua sau pe bucata de vânat ucis; chestie de învoială.

În afară de fazanerii se întrețin și crescătorii de prepelițe, de curcan sălbatic și în timpul din urmă de potârnicchi. La început se credea imposibilă creșterea prepeliței în captivitate, însă după îndelungate experiențe, încercările au reușit complet, astfel că această pasere produce în captivitate până la 128 ouă la sezon (media cca 90 ouă!), față de numai 12—18 în liber. America a mai importat și cca 80 de mii de prepelițe mexicane. În multe locuri se experimentează azi cu potârnicchia, cu scopul de-a o domestici și de-a o reproduce în captivitate, lucru care în Europa încă nu a reușit în mod satisfăcător. Americanul ex-

Bisam.

Noriță canadiană blândă.

perimentează fără încetare, căutând metode noi și abandonând tot ce se bazează pe tradiție veche, nepractică. Progresele înregistrate până acum cu potârnichea în a o reproduce în crescătorii, justifică un oarecare optimism.

Prima colonizare de potârnichi, — aduse din Anglia, — s'a făcut la 1908, cu 30 piese, eliberate în apropierea orașului Calgary din partea apuseană a Canadei. Tot acolo au mai fost eliberate alte 120 de bucăți în 1912. Clima și solul preriei canadiene le-a convenit atât de bine, încât acest mic nucleu a impopulat până în prezent 3 provincii. Statele Unite au urmat exemplul, importând în decursul timpului o cantitate considerabilă de potârnichi, cari au și prins picior în multe regiuni convenabile existenței lor. Au fost, — și sunt chiar și azi, — mulți adversari ai colonizării vânatului străin, motivând cu aceea că se tulbură tabloul avifaunei băstinașe, însă acțiunea pornită își urmează liniștit cursul. Atât potârnichea cât și fazanul concurează, — datorită energiei lor de rasă și calităților lor, — cu deplin succes paserile indigene.

Vânatul mic quadruped, nerăpitor, îl constituie așazicând numai iepurele american, care obvine în multe varietăți, dintre cari una seamănă foarte mult cu cea europeană, trăind în abundență în 3—4 provincii din Statele Unite. Din aceste provincii a început în anii din urmă un export de stoc viu, cu scopul de a întâri efectivele regiunilor populate mai rar. În Canada el trăiește numai în regiunile cultivate, însă nu prezintă abundență. Celelalte varietăți de iepuri, numiți „Rabbit” (*Lepus cuniculus americanus*), acopere întreg continentul, până în regiunea polară. Vara de regulă sunt surii, iar iarna albi și joacă un rol însemnat în istoria naturală a continentului, mai cu seamă în legătură cu acele soiuri ale vânatului cu blană, a căror hrană principală o constituiesc. „Rabbit”-ul

fiind extraordinar de prolific, efectivul lui ajunge în anumite perioade proporții fantastice; nu doar pentru o singură regiune, ci aproape de odată pentru întreg continentul. În anul când înmulțirea își ajunge culmea, acest iepuraș devine o plagă. În asemenea împrejurări el este obiect de vânătoare, cu

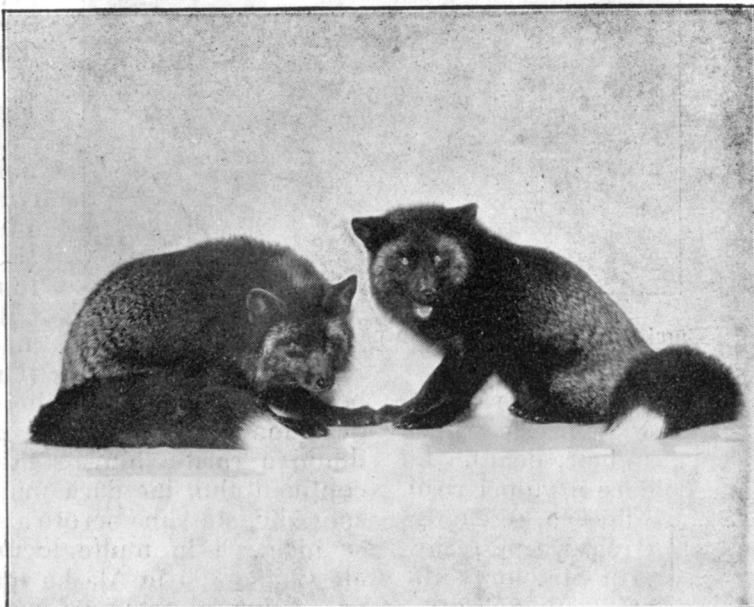
toate mijloacele, pentru mic și mare. Această fază critică nu durează însă mult, deoarece o epidemie, care izbucnește în mod fulgerător, îi distruge până la un infim rest. Spațiul nu mi permite a intra în tratarea acestui fenomen, totuși vreau să arăt, că perioada de la aproape complectă dispariție până la maximum de abundență variază între 7 și 10 ani. Acest fenomen ciclic afectează, după cum am spus, aproape toate spețele răpitoarelor cari se hrănesc cu acest iepuraș, așa încât efectivul lor manifestează în mod aproximativ aceeași fluctuație periodică. Chestiunea se reflectează în consecință și asupra cantității recoltei generale de blănuri.

Fiind vorba de vânatul cu blană, e binevenit să fac o scurtă schiță a acestuia, cu atât mai vârtos,

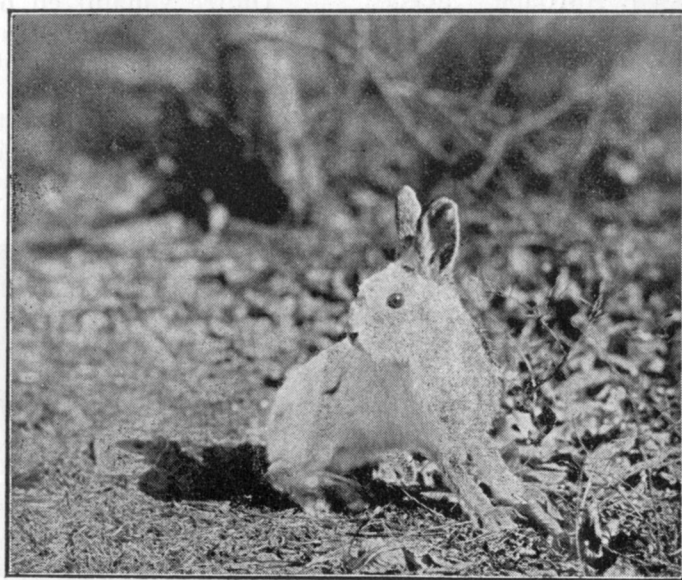
că el constituie o însemnată parte din producția mondială de blănuri.

Prima resursă naturală care a fost exploatată din partea omului alb în acest continent au fost blănurile, formând pe timpuri cel mai important articol comercial. Diferite societăți cu drepturi regale și-au întins ramificațiunile, în decursul vremii, până în celea mai îndepărtate unghiuri ale țării, iar negustorii cu spirit de îndrăzneți aventurieri au format totodată avangarda civilizației. În captarea animalelor și în exploatarea populațiunii băstinașe s'a lucrat fără

scrupul. Indianului i-se vindea în schimbul blănurilor, obiecte scilicet de tinichea, alcool, panglici și câte alte nimicuri de cari el nu avea nici o nevoie. Natural, cu un profit exorbitant pentru negustor. Vorbind concret; pentru o armă cu țeava de un stânjîn, cum erau ele pe vremuri, indianul

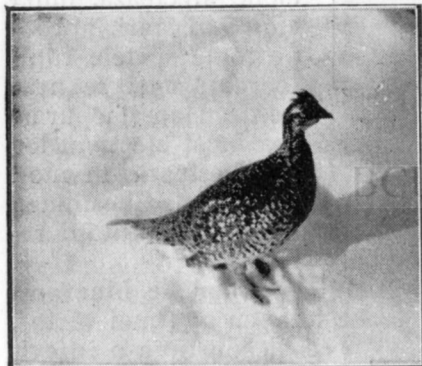

Vulpi argintii canadiene.

Iepure american, „Rabbit”. (Photo: R. T. Leiter).

trebuia să dea drept contravaloare atâtea piei de biber (*Castor canadensis*), câte, — puse pachet una peste alta, — egalau gura țevei. Numărul vânătorilor de blănuri între timp nu a rămas limitat numai la indieni. Ei au fost concurați de vânătorul alb, așa zis „Trapper”. Cu vremea a luat avânt industria de arme, muniții și o totație de strașnică industrie a diferitelor capcane, inundând în scurt timp întreg continentul cu milioane și milioane de astfel de instrumente. În felul acesta, treptat, s’au cam subțiat și rândurile animalelor cu blănuri. În primul rând au devenit rare speciile mai prețioase, cum este vulpea argintie și vulpea neagră, cari, ambele, de altfel nu sunt altceva decât un joc de culoare a vulpei roșii,

Găinușă canadiană.

din care ele se trag. De pe teritoriul Statelor Unite (excepționând Alaska!), primele 2 specii au dispărut complet, menținându-se azi, în mod sporadic, numai în regiunile nelocuite ale Canadei și în Alaska. Aproape același drum l-a urmat și un fel de jder, așa zis „Fisher” (*Mustella pennanti*), care are o greutate de 5—6 Kg. și e cel mai mare reprezentant al acestei familii. Un alt jder, — similar celui european, — a devenit și el rar în pădurile Statelor Unite, cu excepția provinciei sale numită Alaska. În Canada el se menține binișor în regiunile retrase. Lupul (ceva mai mare decât cel din Europa) a dispărut complet din Statele Unite, mărgininându-se la regiunile nelocuite din Canada și Alaska. Râsul încă a devenit rar în Statele Unite, dar nu în Canada și în Alaska. Vidra la fel. Norița (nemțește: Nerz), e încă binișor reprezentată în unele regiuni ale ambelor țări. „Skunk”-ul (*Spilogale putorius*), un animal carnivor de mărimea unei pisici domestice, abundă în multe regiuni. „Raccoon”-ul (*Procyon lotor*), pe franțuzește: Raton laveur, pe nemțește: Waschbär, — carnivor, cântărind 6—8 Kg., occură în anumite regiuni ale Statelor Unite în suficientă. Vezurele argintiu trăește în ambele țări. Nevăstuica-Hermelin e pe întreg continentul. Pisica sălbatică în anumite regiuni. „Wolverin”-ul (*Guulo luscus*, — pe franțuzește: Carcajou, pe nemțește: Vielfrass) — cântărind 15 kg. trăește numai în regiunile mai nordice ale Canadei și în Alaska. „Opo-

Curci sălbatece americane în pădurea statului Pennsylvania.

bele aparținătoare familiei rozătoarelor și ambele de o mare importanță în industria de blănuri. Cel dintâi a rărit-o binișor în regiunile civilizate ale continentului, iar dacă mai obvine ici-colo în mod sporadic, stă sub ocrotire sistematică. Recolonizări se încearcă în multe locuri. În regiunile nordice ale Canadei și în Alaska mai trăesc un stoc însemnat. Bisam-ul, care e foarte prolific, occură atât în Statele Unite, cât și în Canada în abundență.

Trecând la regiunile polare, acolo trăește vulpea polară (albă), constituind obiectul principal pentru vânătorul de acolo, fie el eschimo, indian sau alb. Din încrucișarea acesteia cu vulpea neagră, în zonele de atingere ale acestor două specii, a eșit așa numita vulpe albastră, care trăește mai cu seamă în regiunea subarctică.

Dintre vânatul cu blană ar mai fi de amintit ursul și așa zisul „Cougar”. Ursul există pe acest continent în 3 specii distincte și anume: ursul negru, pe care îl găsim în cele mai multe regiuni ale acestor două țări. El este ceva mai mic decât cel european și se adaptează bucuros civilizației. Ursul „Grizzly” (și unele variațiuni ale lui) e mai mare

sum”-ul (*Didelphis virginiana*), omnivor, cât o pisică de casă, există numai în Statele Unite. Șacalul american, numit „Coyot”, semănător celui din Europa, trăește pe întreg continentul până în nordul îndepărtat. De asemenea și vulpea roșie comună, spre deosebire de un fel de vulpe surie, care se află numai în partea sudică a continentului: în Statele Unite. Aici trebuie să amintesc și cele 2 spețe ale vânatului păros aquatic, anume „Biber”-ul (castorul canadian) și „Bisam”-ul (*Ondatra zibethica*), am-

O fermă, tipul cel mai nou, pentru creșterea vulpilor argintii.

decât cel din Europa, manifestând o hotărâtă aversiune față de civilizația umană. El a cedat complet terenul de odinioară, mărginindu-se, în mod sporadic, numai la unele unghiuri retrase ale alpiilor din apusul Statelor Unite. În partea de vest a Canadei și în Alaska trăiește încă într'un efectiv bun. Ursul polar și-a subțiat rândurile în mod considerabil în unele regiuni, de când arma modernă și comerțul de blănuri și-a făcut apariția în extremul nord. „Cougar”-ul (*Felis cougar*): leul de munte, cum îi zice englezul, aparține familiei felinei, ajunge o greutate până la 100 Kg. și trăiește exclusiv în regiunile stâncoase ale alpiilor din apusul continentului, cari sub numirea de „Rocky Mountains”, formează un singur lanț începând de la Mexico până la Alaska. Acest răpitor de altfel rar, se hrănește în special cu oi sălbatice (Muflon), capre de munte, cerbi, etc.

Datorită multor circumstanțe, dar mai cu seamă ascensiunii în prețuri și volum a comerțului de blănuri în ultimele 4—5 decenii, nu e mirare că multe spețe ale vânatului cu blană au cedat din efectivul lor original. Milioane de capcane de tot felul zac vara-iarna în teren, astfel că nu poți traversa o pădure fără a te împiedeca de ele. Adevărat e că s'au luat între timp măsurile legislative corespunzătoare.

Imprejurarea că vulpea argintie, — cea mai prețioasă dintre toate blănurile, — a început a se rări în mod vertiginos încă de pe la finea secolului trecut, a dat impuls creșterii acesteia în captivitate. Charles Dalton (azi ridicat la titlul de „Sir”!), un canadian, pe vremuri vânzător de blănuri, a făcut în 1888 prima încercare de felul acesta și anume în orașelul său natal din insula Prince Edward. După asidue încercări, greșuri și după multe decepții, — fiind chiar și ridiculizat, — i-a succés în fine a îmblânzi și reproduce acest vânat în capti-

vitare, astfel, că pe lângă că și-a făcut o avere însemnată, a pus primele baze acestei noi și unice industrii, care în scurt timp a devenit un factor însemnat în ambele țări; trecând pe la 1912 în Scandinavia, iar mai târziu în restul Europei. În primul avânt deliric această industrie luase proporții hazarduoase, ajungând treaba până acolo, că de fapt o pereche de vulpi argintii a bătut toate recordurile, fiind vândută cu suma de 33.000 de Dolari (cca 5,750.000 Lei). După ce s'a calmat psychoza,

afacerea a luat un mers normal, însă prețurile totuși au rămas până prin 1924 la aproximativ 5000 de Dolari pentru o pereche bună de prăsilă.

Industria de a produce blănuri în captivitate nu a rămas limitată numai la aceasta speță, ci a trecut cu timpul și la vulpea neagră, la vulpea albastră, noriță, la viezurele argintiu, la racoon, fisher, biber și bisam. Luând de bază statistica oficială din 1929 a guvernului canadian, pot arăta următoarele cifre: În anul 1929 au existat în Canada 4326 de creșcătorii (ferme) pentru blănurile susnumite, cu un efectiv total de 259,682 de animale, dintre cari 72 mii 631 vulpi argintii. Această industrie a reprezentat pe atunci în instalațiuni și

Indiană, cu un pui de biber (castor canadian).

în animale o totală valoare de 22.976.291 de Dolari (Dolarul canadian era at par cu cel american, iar astăzi e scăzut cu 13% față de cel din urmă!). În 1929 Canada a exportat 2409 de vulpi argintii vii, în valoare de 624.954 Dolari. În Statele Unite industria are un volum de 3—4 ori mai mare decât al celei canadiene. De prezent ea suferă în ambele țări sub influința crizei economice generale, iar prețurile din 1929 au înregistrat o scădere simțitoare.

Pentru a da cetitorului o idee despre cantitatea de blănuri ce se exploatează anual în Canada, mă folosesc de statistica oficială din 1929. Ea cuprinde spețele și numărul blănurilor luate atât din

liber cât și din ferme, de la 1 Sept. 1928 până la 31 Mai 1929.

Urși negri	6,694	*Fisher	6,606
Urși grizzly	56	Hermeline	888,964
Urși polari	304	*Raccoon	25,576
Urși nespecificați	134	*Skunk	118,196
Lupi	13,162	Wolverin	1,397
Șacali	51,736	Pisici sălbatice	1,728
Râși	11,604	*Biber	57,043
Cougari	530	*Bisam	2.785,994
*Vulpi arginții	26,259	*Viezuri arginții	34,761
Vulpi polare (albe)	18,572	lepuri	236,163
Vulpi roșii	37,964	(Piei puse pe piață.	
*Alte spețe de vulpi	8,952	In realitate s'a recoltat	
*Jderi	34,497	mai multe milioane!)	
*Norite	79,548	Veverițe	686,612
Vidre	10,691	Diferite blănuri	3,774

* Recoltă din liber și din ferme.

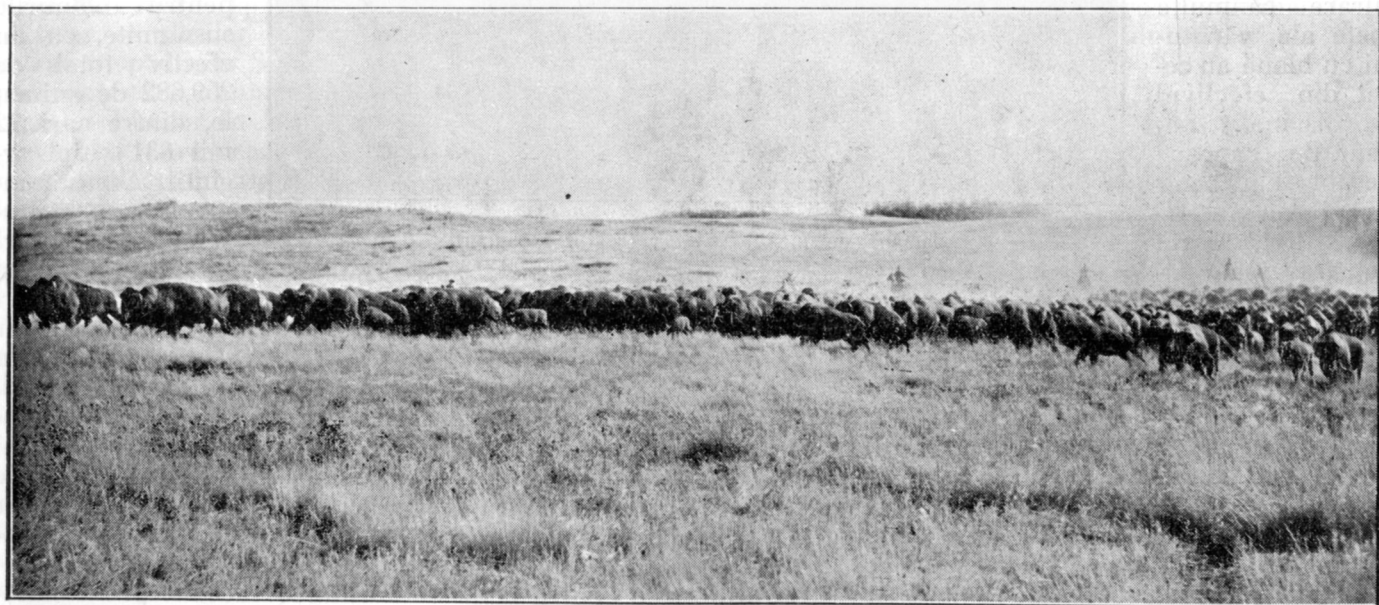
Valoarea acestei întregi recolte de blănuri, conform cifrei oficiale pentru data de 1929, a fost de 18.737.780 de Dolari. Din această sumă cca 12 $\frac{1}{2}$ % este valoarea pieilor recoltate din ferme, iar restul a celor din liber. Trebuie notat, că din valoarea totală a blănurilor luate din ferme, marea majoritate o formează vulpea arginție, iar dintre celea 26,259 vulpi arginții arătate în tablou, numai o mică fracțiune își are originea din liber, partea mai mare fiind obținută din crescătorii.

La prima vedere ești înșelat de numărul blănurilor recoltate pe întreaga țară, luând însă creionul la mână și raportând fiecare categorie la suprafața totală de 8.603.000 Km. pătrați a Canadei, vei constata că vine, spre pildă, un lup la 65,360 Hectare, o vidră la 80,400 Hectare și așa mai departe. O excepțiune formează bisam-ul, din care se exploatează un număr mai considerabil. Așadar afacerea nu e tocmai atât de teribilă după cum se arată. Cauza principală a acestui fapt este, că în Canada lipsește aparatul pentru exploatarea vastului teritor din nord, unde grație diferitelor dificultăți naturale, nu operează mai mult decât 10,000 de vânători de toate culorile. Iar acel Hinterland

face peste 80% din toată Canada.

Interesant este, că Statele Unite cu o suprafață totală de 8.333.895 Km. pătrați (inclusive Alaska!) au exploatat în anul 1928, — numai din liber, — blănuri în valoare de aproape 65 milioane Dolari, adică de trei ori și ceva mai mult decât Canada; cu toate că întinderea acestor două țări arată numai o mică diferență. Aceasta se explică prin faptul, că America dispune de o populațiune de peste 120 milioane, din care o însemnată parte farmeri-plugari, cari cu mic cu mare adună tot ce pot prinde pe proprietatea lor. În plus America, în proporție cu numărul său de locuitori, dispune de un aparat de vânători de 10 ori mai mare decât Canada, precum voi arăta mai la vale. Canada găzduiește mai cu seamă elita vânatului, blănurile cele mai nobile, pânăce America, tocmai în teritoriul său cultivat, dispune de o însemnată cantitate de vânat „proletar”, cum este bisam-ul, raccoon-ul, oposum-ul, hermelinul, skunk-ul, veverița, epurașul, etc. Aceste specii, mai eftine, dar numeroase, dau marea majoritate a recoltei anuale. Producția de piei luate din crescătoriile americane în 1928 a fost evaluată între 7 și 8 milioane de Dolari, ceea ce nu e cuprins în valoarea blănurilor din liber, arătate mai sus. Statele Unite cu toate acestea au importat anual în timpul din urmă blănuri în valoare de cca 125 milioane de Dolari.

Dintre statele federative ale Americii numai unele pot arăta o recoltă extraordinară. Așa spre pildă Louisiana a evaluat recolta sa din 1928 la mai multe milioane de Dolari. Această provincie dispune de imense bălți cari găzduiesc milioane și milioane de bisam-i, constituind rubrica lor cca 80% din blănurile de acolo. Alte state au arătat în același an o producție în valoare numai de 2—30.000 de Dolari, a cărei cauză rezidă mai mult în faptul unei gospodării vânătoarești necorespunzătoare. Cea mai bine administrată provincie, pe întreg continentul acesta, este incontestabil Pennsylvania, cu o

O scenă din parcul național Wainwright, în vestul Canadei, cu un efectiv de bizoni de peste 5000 buc. În fiecare an se selecționează 1000—2000 bucați. Operația de selecționare reclamă o muncă grea și primejdioasă și cere multă experiență. Ilustrația arată cum e hăituit un cârd din partea Cowboy-ilor călăreți, ca să fie adus într'un ocol, unde se face examinarea și selecționarea bizonilor.

suprafață totală de 113.821 Km. pătrați. La 1895, când și-a pus primele baze pentru o gospodărie a vânătorului, plaiurile sale erau complet exhaustate. După o muncă de 6 ani, adică la 1901, acest stat a putut arăta deja o recoltă anuală de cca 200 mii de Dolari numai în blănuri, iar înainte cu vre-o câțiva ani, — când prețurile blănurilor se ridicaseră la maxim, valoarea recoltei sale anuale cifra vre-o câteva milioane. În prezent, — datorită pieței slabe, — aceste valori au suferit schimbări.

Biberii sunt admirabili constructori de diguri, în scopul de a-și forma condițiuni de trai prielnice. În afară de aceasta ei culcă la pământ și cei mai zdraveni plopî, cu coaja cărora se hrănesc.

Pentru curiozitate arăt comunicatul oficial asupra numărului vânatului recoltat în 1931, în statul Pennsylvania: 96,000 cerbi mici (virginiani), 447 urși negri, 4000 curcani sălbatici (colonizați), 294,441 fazani, 115,552 prepelițe, 45,000 rațe și găște sălbatice, 340,993 vânat aripat de alte categorii, 3.126,245 epuri de tot soiul, 23,650 racoon-i, 497,259 bisam-i, 295,368 skunk, 134,380 oposum-i, 55,381 hermelini, 14,028 norițe, 4302 vulpi roșii, 6458 vulpi surii, 183 pisici sălbatice, 551,844 veverițe. Numărul permiselor de vânat variază în jurul cifrei de o jumătate de milion.

Motivul că aici se pune pond nu numai pe conservarea vânatului util, ci și pe a celui răpitor, cu blănuri (spre deosebire de principiul general european, dealtfel corespunzător împrejurărilor de acolo!) este, că nefiind continentul suprapopulat (multe provincii, — sau cum le-am zice state federative, — de abia au 10 suflete la Km. pătrat), răpitoarele au încă destul spațiu pentru a nu sta în calea intereselor economice ale omului. În plus că ele în majoritate produc blănuri relativ destul de binișor plătite. Balta, mlaștina, ori alt teren pustiu nu arareori aduce mai mult profit în vânat, decât dacă ar crește acolo grâu. Iar norma legală de-a recolta blănurile în anotimpul când ele de fapt și au o valoare, nu poate fi irezonabilă din punct de vedere național-economic.

Cu toate acestea nu lipsește nici aici tendința de-a ține în frâu acele răpitoare, cari ar putea compromite în mod sensibil ocrotirea, resp. înmulțirea vânatului util, ori creșterea animalelor domestice. Astfel de ani de zile se duce în Statele Unite o campanie generală pentru stărpirea șacalului, spre care scop s'au cheltuit sume considerabile. Din cauza diverselor dificultăți regionale succesul a lipsit, — spre durerea oierilor. În unele provincii campania este extinsă și asupra vulpilor, pisicei sălbatice și a hermelinului, acordându-se chiar și premii, cari în prezent întrec valoarea blanei.

Legile de vânat canadiene și americane sunt bazate pe principii similare. Fiecare provincie din

aceste țări își are legea sa proprie, care variază numai în sezoane și în unele nuanțe mărunte. De asemenea și gospodăria vânatului își are în fiecare stat o largă autonomie. Spre deosebire de principiile europene în materie de lege, acest continent prezintă anumite particularități, cari emanează nu numai din spiritul democratic, ci mai cu seamă din structura specifică a agriculturii, așa după cum am schițat-o în precedentul articol. Fiecare cetățean poate obține fără dificultate permisul său de vânat, care costă între 1 și 3 Dolari. Sistemul de revir, așa cum este în Europa, aici e imposibil. Unde să achiziționezi un revir, când marea majoritate a țării e proprietate îngrădită. Restul e teren destinat pentru a fi mai departe colonizat, deci la dispoziție liberă pentru ori cine. Sau este teren forestier sub regim silvic („National Forest”), unde vânătoarea e admisă numai sub anumite forme. Este adevărat, că ici-colo mai există câte un petec mic luat în arândă prin bună învoială, sau cumpărat pe vecie de către unele cluburi. Acestea însă sunt mici excepții. La fel și în Canada.

Unele particularități mai de seamă ale legii de vânat americane: Limitarea numărului vânatului pentru orice persoană în posesiunea unui permis. Din vânatul mare, spre pildă, nimeni nu are voie să ucidă în un sezon mai mult decât 1 elan, 1 cerb wapiti, 1—2 cerbi mici, 1—2 mufloni, 1—2 capre de munte, sau 1—2 urși. Vânărea sexului feminin al acestor specii (excepție face ursul) e în general prohibită; de asemenea vânătoarea cu câini pentru toate spețele susnumite. Vânatul aripat încă își are limita sa. Așa spre pildă este admis numai 4 găște, 15 rațe, etc. pe zi și de persoană. Limitele de mai sus variază, în jos, conform împrejurărilor locale. Exercitarea vânătoarei e limitată pe întreg continentul de la răsăritul și până la apusul soarelui. Dumineca este în general zi de pauză. Unele provincii limitează vânătoarea la anumite zile ale săptămânii. Comerțul cu carne de vânat provenită din liber e interzis, de asemenea și comerțul cu trofee,

cum sunt coarnele de cerbi, capre, etc., sau piei de urși. Legile prevăd pentru majoritatea vânatului răpitor cu blănuri sezoane de protecție, cari variază, natural, foarte mult după regiuni. O excepție generală face lupul, șacalul, cougar-ul, wolverin-ul și ursul polar. În unele provincii, — după cum am menționat mai sus, — mai sunt scoase de sub protecție vulpile, pisicile sălbatice și hermelinul. Atât în partea *nelocuită* a Canadei cât și în Alaska însă, aceste patru spețe din urmă își au și ele sezoanele de protecție, la fel cu ursul, râsul, vulpea, jderul, norița, vidra, fisher-ul, bisam-ul, biber-ul etc. Tendința legislațiunei americane e de-a încuraja ocro-

tru vânat aripat, stațiuni pentru diferite experimentări, etc.). În alte provincii o parte din aceste încasări se trece la fondul general bugetar. Nizuința este însă într'acolo, ca întreg fondul taxelor de vânat să fie utilizat, în toate țările, exclusiv în interesul conservării vânatului.

Pe lângă faptul că civilizația a distrus în Statele Unite o însemnată parte a sălașului vânatului, prin secarea bălților, prin defrișări de crânguri, păduri etc., cea mai mare problemă în restaurarea vânatului o formează numărul exorbitant de vânători. Nu mai puțin decât 6 milioane și jumătate de bilete de vânat sunt azi în circulație. Dacă mai

adăugăm la acestea și numărul acelor fermieri, cari în unele provincii au dreptul de-a exercita vânătoarea pe proprietatea lor fără nici un permis, atunci numărul de mai sus se ridică la cca 8 milioane. Raportând această cifră la suprafața țării, vom înțelege situația dificilă. Aici e nodul întregii probleme a gospodăriei de vânat americane. Că se consumă anual cca 800 de milioane de cartușe, fie la vânat sau tragere la semn, încă nu trebuie uitat; nici aceea că recolta generală anuală de găște și rațe sălbatice variază între 12 și 18 milioane de bucăți. E de înțeles că nici chiar cel mai fantastic efectiv de vânat aripat nu poate suporta pe durată lungă o asemenea armată. Cum și prin ce măsuri vor trebui să iasă Statele Unite din aceasta dilemă și cari sunt perspectivele vânatului migrator, aceasta de fapt e greu de profețit. Se încearcă cu toată puterea și cu extraordinare jertfe materiale fel și fel de măsuri, cari însă — datorită intereselor

„Pot vedea permisele, domnilor?...“ Inspectorul de vânat C. Ederer aterizat cu avionul — autogiro, în vecinătatea orașului Philadelphia, controlează pe vânători. Ca în... America! (Photo: Wide World).

tirea vânatului util în regiunile civilizate pe de o parte, iar pe de alta de-a conserva cât mai bine toate bogățiile din părțile necolonizate ale continentului.

Organizațiunea administrativă a celor două țări nu diferă în mod esențial. Provinciile își au câte un administrator de vânat, care dispune de un număr de supraveghetori salariați și bine trețați. În unele provincii din Statele Unite, în afară de organele menționate, mai este și un comitet consultativ, compus din persoane corespunzătoare, numite în mod onorific de către guvernul provinciei. Guvernele centrale ale acestor 2 țări au jurisdicțiune vânătoarească asupra provinciilor numai în ce privește executarea legii migrațiunei. Cu toate acestea există de fapt o strânsă colaborare între guvernul central și cel provincial în toate direcțiile. Taxele încasate după permisele de vânat în unele provincii sunt utilizate exclusiv în scopul conservării și ocrotirii vânatului (întreținerea aparatului administrativ, achiziționarea terenurilor cu destinația de-a fi transformate în rezerve, crescătorii pen-

multiple de toate categoriile — adese dau greș. Voi expune numai următorul caz concret: În anul trecut s'a încercat aplicarea unei taxe de 1 cent (1 Leu și jumătate) pe cartușul de vânătoare, cu scopul de-a utiliza acest venit pentru conservarea vânatului, în special a celui migrator. Acestui proiect de lege i s'a opus mai cu seamă industria armelor, care vinde anual puști și cartușe în valoare între 25 și 40 milioane de Dolari. Cu toate că această industrie contribuie cu cca 300.000 de Dolari la an pentru sprijinirea acțiunilor de conservare, ea a figurat între cei mai înverșunați combatanți ai proiectului, motivându-și ținuta cu aceea, că o scumpire a cartușului ar însemna o micșorare a consumului de munițiuni.

Din cele precedente reese, că punctele principale de razim ale vânatului din Statele Unite le formează: 1) Parcurile naționale; 2) Așazisele „sanctuarii”, pentru vânatul aripat și 3) Pădurile de subt regimul silvic, a căror mare majoritate se află în partea apuseană a țării, restul în partea răsăriteană și ceva în Alaska, având în întregime o întindere de

cca 64 milioane de Hectare. Dacă punem toate aceste trei rubrici la oaltă ele dau o disparență suprafață în raport cu totalitatea țării.

Revin acum la situația prezentă a vânatului mare, amintit în treacăt în primul articol. În Statele Unite bizonul a rămas limitat la vre-o câteva parcuri naționale. În timpul din urmă guvernul a transpus 17 bucăți în Alaska centrală, pentru a face experimentări de colonizare. Notez că în Alaska nici când nu au existat bizoni. Până în prezent acest mic grup arată toate semnele de acclimatizare.

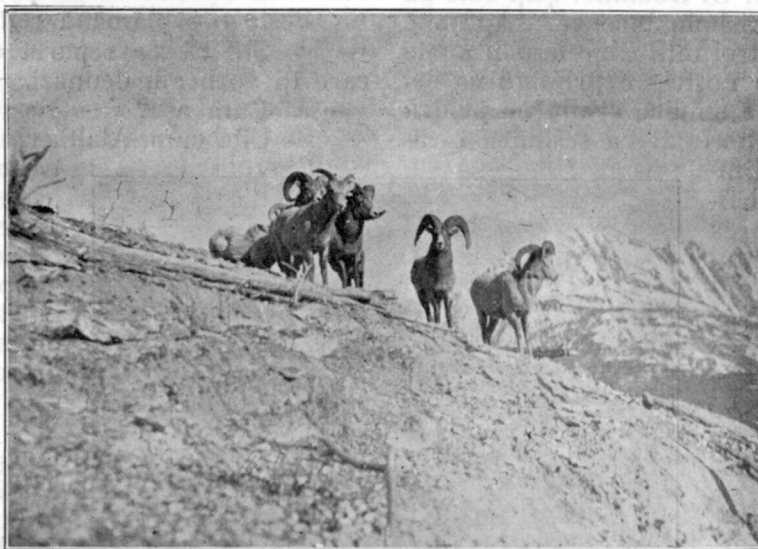
Canada întreține bizoni în trei parcuri închise, dintre care cel mai important este parcul „Wainwright” din provincia Alberta. Acesta dispune atât de o floră, cât și de condițiuni fiziografice corespunzătoare, având o suprafață de 50.000 de Hectare. El găzduiește pe lângă un efectiv de bizoni, care variază anual între 5000 și 6500 de bucăți, — și cca 700 de cerbi wapiti, 2000 de cerbi mici etc., fiind astfel totdeauna încărcat la limita capacității sale. Din acest stoc de bizoni se selecționează spre ucidere în fiecare an un număr, care variază între 600 și 1200 de capete. O parte din carne se comercializează, iar o altă parte se prepară în așanumitul „Pemmican” (o expresiune indiană, care înseamnă: carne de bizon uscată la aer, măcinată fin și amestecată cu untură topită. Pemmican-ul e întrebuințat de altfel și cu ocazia expedițiilor arctice). Această carne conservată în felul amintit se expediază în regiunile nordice, spre a fi distribuită gratuit populației de acolo în caz de foamete, care bântue adeseori. Din blănurile animalelor ucise se confecționează mantouri frumoase. O altă parte a surplusului anual de bizoni se transportă aproape în fiecare an (numărul variază între 500 și 1500 de capete), — în parte cu trenul, în parte cu șalupe, — în regiunea lacului „Great Slave Lake”, pentru augmentarea efectivului de acolo, care trăiește în liber, în număr de cca 15—16.000 de capete. El este sub strictă supraveghere și vânarea lui în prezent este încă prohibită. Fiecare bizon din parcul Wainwright este examinat anual de aproape și în mod amănunțit. În acest scop întreg efectivul trece prin o serie de strungi speciale, cari variază în suprafață de la 1000 de Hectare până la 100 metri pătrați (10 × 10 m.). În acest spațiu mic se face exami-

narea individuală. Această muncă dificilă și periculoasă, de-a încarcera formidabila masă de bizoni sălbatici, e performanța a nu mai mult decât 12 cowboy (ciurdarul american) călări, super-specializați în această meserie.

Deși nu are nimic cu vânatul, totuși vreau să amintesc în treacăt, că în acest parc se fac de mai mulți ani experimentări de încrucișare a bizonului cu diferite rase de bovine domestice. Sco-

pul e de a crea un fel de hibrid, care acumulând calitățile ambelor specii, să poată fi utilizat drept animal domestic în regiunile mai nordice ale țării. În special se tinde într-acolo: 1) a corecta distribuția inegală a cărnei pe corpul bizonului; 2) a întări rezistența bovinelor domestice față de clima nordică; 3) a îmbunătăți pielea bovinelor domestice în lungimea părului, precum și în calitatea și durabilitatea pielei. Simultan se încearcă încrucișarea și cu „Yak”-ul tibetan adus în acest scop. Experimentările, cari curg mai bine de 15 ani, încă nu au dat un rezultat complet, compromise fiind în mare parte prin sterilitatea hibrizilor obținuți, dar verosimil, că vor fi duse cu vremea la bun sfârșit.

Copyright by „Carpații”.

Oi sălbaticie în munții Canadei.

În 20 Martie M. S. Regele a luat parte la o reușită vânătoare de sitari, pe moșia Dițești, jud. Prahova. În jurul M. S. se găsesc domnii: C. I. Brătianu, Gen. Baliff, Ștefan Gaillac, Alex. Durma, I. Micescu (cu nelipsita ceașcă de turcească în mână), A. Mocionyi, Dr. Bejan. Gl. Ilasievici, N. Săulescu.

CU UNDIȚA

(Sfârșit).

de IOAN AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

Veți zice: — Ai dreptate, abuzurile pe care le semnalezi sunt reale. Dar critica e ușoară. Care sunt măsurile de îndreptare pe care le propui? Mărturisesc că sunt foarte încurcat să răspund. Ce să propui? Facerea unei legi? O! Doamne! Știți câte au fost votate numai dela războiu încoace? Aproape trei mii! Repet: aproape trei mii! Cine le mai poate cunoaște? Parlamentarii noștri, neprimind ca cei din Franța o indemnizație anuală, ci diurnă pentru zilele de ședință, sunt interesați ca sesiunea ordinară, prevăzută de Constituție, să fie prelungită indefinit, — ar dori funcționarea permanentă a parlamentului; iar pentru a justifica încasarea diurnelor, se aduc, și de guvern și din inițiativă parlamentară, legi peste legi, camioane de legi, care nu se mai sfârșesc și care nu se aplică. N'avem și azi o lege a pescuitului prin care se interzice și se pedepsește pescuirea cu dinamită și cu otrăvuri? Ați văzut cum se aplică și se respectă.

Sunt mai bine de două mii de ani de când Tacit zicea: *plurimae leges pessima republica*. Care din cărmuitorii noștri ține seama de marele adevăr exprimat prin această sentință? De câte ori nu se repetă zilnic că legile n'au nici o valoare, câtă vreme nu se modifică însuși moravurile, câtă vreme n'ai oameni care să le aplice și mai ales câtă vreme tocmai acei, care înscriu în ele sancțiuni contra celor ce le calcă, sunt acei care intervin să-i scape de acele sancțiuni?

Se repetă zilnic aceste adevăruri, dar fabrica de legi își sporește din ce în ce producția.

Vorbeam într-o zi cu un ministru despre această epilepsie legiferantă și-i ziceam: Nebunia aceasta de a face mereu legi pentru că ai parlament se poate compara cu actul unui medic dement, care și-a făcut o sală de operație proprie și care de atunci se simte obligat să taie pe orice client care-i trece pragul. Dacă credeți atâta în valoarea și eficacitatea legilor, dacă sunteți încredințați că votarea unei legi poate aduce după ea crearea realității dorite, de ce nu faceți legi așa: tot românul se va naște sănătos, frumos, deștept, bogat, cult, harnic și cinstit. Mortalitatea copiilor se reduce la unul la zece mii. Toate căsniciile vor trăi în cea mai perfectă armonie și așa mai departe?

Rădea, dar avea în ghiozdan trei proiecte de lege.

Mă plângeam într-o zi unuia de ticăloșia unui drum dintr-o comună din vecinătatea capitalei.

— Știu, dragă — mi-a răspuns — dar avem o lege a drumurilor defectuoasă. O s'o modificăm; venim în curând cu un proiect de lege.

Peste o săptămână reîntâlnindu-l i-am spus:

— Știi că s'a reparat drumul din comuna de care îți vorbeam deunăzi.

— Cum așa?

— Uite cum. Alaltăeri, Sâmbătă dimineața, am trecut iar pe acolo. Gropi peste gropi de credeam c'or să se rupă arcurile automobilului. În dreptul uneia prăpăstioase, pe banca de lângă o poartă, sta picior peste picior, un soldat. Opresc automobilul și-l chem. Zic:

— Ia ascultă, mă băiete, tu ești în concediu?

Bănuind c'ași putea fi un militar în civil, îmi răspunde, luând poziția reglementară:

— În concediu, să trăiți...

— Tu aici locuiești?

— Aici, să trăiți...

— Bine, măi, când ieși tu cu căruța din curte nu dai cu ea în groapa asta?

—

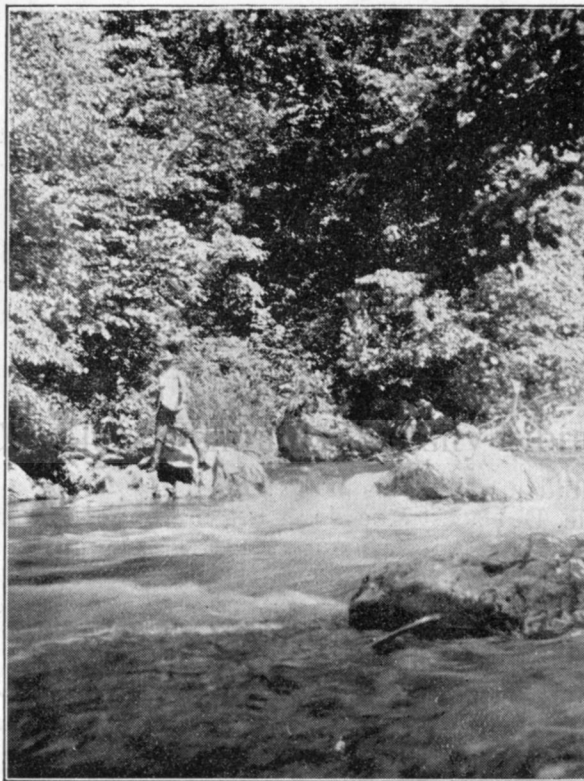
— Dai, ori nu dai?

— Dau, să trăiți.

— Apoi dacă dai, cine vrei să vie, măi, să ți-o astupe? Vodă?

În vremea asta se adunaseră dela cârciuma de alături o mulțime de oameni.

La vâltoare.

Li întreb și pe ei:

— Cine vreți, măi, să vie să vă dreagă ticăloșia asta de drum? Vodă?

Intorcându-mă către soldat:

— Ție, ticălosule, am să-ți revoc concediul, cum oi ajunge diseară în București. Iar voi să știți că niciun soldat din comuna asta nu mai capătă concediu, nici de Paște, nici de Crăciun, nici dacă i-o muri tat-su, ori mă-sa, ori copiii, dacă până diseară când oi trece pe aici înapoi, n'oi găsi toate gropile astupate.

Drept cine m'or fi luat nu știu, dar seara, când m'am întors pe acolo, toate gropile erau astupate. Precum vezi nu mi-a trebuit să aștept să vii dumneata cu modificarea legii drumurilor și sunt încredințat că multe îndreptări ai putea aduce în treburile departamentului dumitale, dacă nu ți-ai pierde vremea aici cu fabricarea de legi.

O lege trebuie totuși, care să reglementeze pescuitul în apele de munte.

Această lege trebuie să pornească dela principiul că peștii din apele de munte, salmonizii: păstrăvul, lipanul și loștrița, trebuiesc ocrotiți, nu pentru că pescuirea lor rațională ar putea asigura o sursă de venituri importantă statului, ci pentru că pescuitul acestor pești e un sport extrem de binefăcător, un izvor de mare mulțumire sufletească și mai ales pentru că prin abundența lor în numeroasele râuri de munte din țara noastră, am putea atrage o mulțime de străini, pasionați pescari, care nu pregetă să se ducă până la capătul pământului pentru a-și satisface patima și care ne-ar deveni prețioși prieteni.

Vor zice unii că exagerez rolul de instrument de propagandă al pescuitului în apele de munte, că „relațiunile dintre popoare, ca și relațiunile dintre indivizi, sunt călăuzite de motive de ordin economic, de motive de interese materiale”.

Nu se poate tăgădui rolul acestor motive în determinarea acțiunilor omeniești; dar afirmațiunea că *toate* acțiunile oamenilor sunt determinate de astfel de motive e inexactă și isvorată dintr'o concepțiune îngust materialistă, care pe nedrept socotește pe oameni mult mai răi decât sunt în realitate. Nici chiar *toate* acțiunile animalelor nu sunt determinate numai de motive de interese materiale. Ce motive de acest ordin îndeamnă cloșca să stea atâtea zile nemîșcată, nemîncată, pentru a-și cloci ouăle și, după ce i-au ieșit puii, să-i apere cu primejduirea vieții sale?

Ce motive de ordin economic au împins pe marii artiști ai tuturor vremurilor și neamurilor să creeze operele lor de artă, care constituiesc titlurile de fală și de mândrie ale omenirii? Ce motive de acest fel au îndemnat pe Bethoven să compue opera sa muzicală, care va încânta toate generațiile de oameni ce se vor succede pe pământ?

De ce motive de acest ordin a fost călăuzită activitatea unor oameni ca Newton, ca Darwin, ca Pasteur, ca Claude Bernard și ca atâți oameni de geniu?

Ce motive de ordin economic îndeamnă pe un om să încerce asupra lui efectele unui nou serum, care-l poate ucide, ori să-și arză mâinile și ochii, făcând experiențe cu radium?

Suntem îndreptățiți să afirmăm că cea mai frumoasă, cea mai vrednică de admirație parte din activitatea oamenilor e determinată de motive de ordin sentimental, cu totul străine de preocuparea realizării unui avantaj material.

Vin la noi în țară sute, mii de străini, atrași de bogățiile ei și de perspectivele realizării unor mari câștiguri. Consiliile de administrație și direcțiunile

atâtor întreprinderi de exploatare a diverselor produse ale țării noastre mișună de străini, ale căror beneficii se cifrează la miliarde. Citați-mi, vă rog, din partea vre-unui astfel de străin, un act care să vădească o îndrăgostire sinceră de țara noastră și de locuitorii ei. Eu pot cita actul unui străin, care a venit la noi, nu atras de gândul realizării de câștiguri, ci invitat la vânătoare. Acest străin este contele Tellier de Poncheville din Lille. A vânat în delta Dunării, a vânat în munții Făgărașului și a plecat fermecat, entuziasmat. Intors la Lille a cercetat dacă se găsesc acolo studenți români. Erau mai mult de douăzeci. I-a chemat la dânsul, s'a interesat de resursele fiecăruia și socotind că erau prea modeste, a găsit fiecăruia o slujbă, în legătură cu specialitatea studiilor lui. Mosafir poftit la noi la vânătoare, contele Tellier de Poncheville ne-a devenit un prieten sincer și neprețuit, care a ținut în Franța cincisprezece conferințe, în care înfriga-

rat de entuziasm a vorbit despre frumusețile și bogățiile României și despre însușirile poporului român.

Veți recunoaște că acesta e un exemplu luminos pentru răsturnarea afirmației că relațiile dintre popoare sunt determinate numai de motive de ordin economic și o tot atât de luminoasă dovadă că tovarășia de vânătoare și de pescuit poate naște legături de afecțiune, pe care nu le poate crea nici co-

legialitatea de școală, nici o îndelungată colegialitate de slujbă, nici chiar rudenia.

Legea de făcut trebuie să cuprindă interzicerea, în apele de munte, care conțin pești salmonizi: păstrăvi, lipani și loștrițe, a oricărui alt mod de pescuire decât cu undița ținută în mână. Nici năvoade, nici mreje, nici vârfși, nici saci, nici plăși, nici prostovoale, — nimic, decât undița ținută în mână. Legea trebuie să cuprindă fixarea epocilor în care pescuitul e oprit, — dimensiunile dela care e îngăduită pescuirea acestor pești, — pedepse aspre acelor care ar pescui prin dinamitare, prin orice explozibile, prin otrăvirea, sau abaterea apei, fapte care trebuiesc considerate ca distrugere de avuție publică; — pedepse negustorilor care vând asemenea pești în epoci de oprire a pescuitului și de dimensiuni prohibite; — îndreptățirea Ministerului de a interzice cu desăvârșire pescuitul în regiuni, unde, în interesul repopulării râurilor, luarea acestei măsuri i-ar părea necesară.

Pentru constatarea delictelor Ministerul să fie îndreptățit a acorda persoanelor, asupra onorabilității cărora nu există nici cea mai mică urmă de îndoială, titlul de inspector onorific al pescuitului

Dupe o luptă grea cu o știucă.*

în apele de munte, care să aibă dreptul a dresa acte de constatare, ce nu pot fi combătute decât prin înscrierea în fals.

Cu aplicarea acestei legi și cu administrarea pescuitului în apele de munte să fie însărcinată exclusiv o singură instituție, oricare ar fi ea, pentru a se pune capăt babiloniei de astăzi. Azi trei instituții pretind că au dreptul a se ocupa de această chestiune: Casa autonomă a pădurilor Statului, așa zisul CAPS, care se consideră stăpân pe râurile ce trec prin pădurile Statului, *Paridul* care pretinde că orice pescuit nu poate fi supravegheat și reglementat decât de el și Direcția Vânătoarei. Câteși trele aceste instituții își anulează reciproc măsurile ce fiecare din ele se simte îndreptățită să ia. În realitate singura instituție care ar fi îndreptățită să se ocupe cu această chestiune e Direcția vânătoriei, care împreună cu câțiva pescari pasionați a studiat legiurile străine și a și întocmit un proiect de lege în această privință.

Pe lângă votarea unei legi, Ministerul de Domenii ar trebui să ia și unele măsuri administrative ca bunăoară înființarea de crescătorii de păstrăvi în diferite puncte ale țării, — înființarea de bazine la stațiunile climatice și balneare din regiunile de munte.

Și în sfârșit o măsură pe care o socotesc extrem de necesară: înființarea unui serviciu de reclamă și de propagandă. Prin legațiunile noastre din străinătate putem ușor afla care sunt marii ziariști, marii scriitori, importanții oameni politici, pasionați pescari. Invitați la pescuit, ei ar deveni prețioși prieteni ai țării, așa cum a devenit contele *l'ellier de Poncheville*.

Acestea sunt măsurile pe care le propun pentru îndreptarea deplorabilei stări de lucruri de astăzi.

Dar îmi păstrez toate îndoelile asupra eficacității unei legi, date fiind moravurile noastre, și îmi fac foarte puține iluzii că măsurile ce propun vor fi ascultate. Mă îndoiesc chiar că legea va fi propusă, pentru că ea nu interesează direct pe nici unul din cărmuitorii noștri, nici unul nefiind pescar cu un dișă. O lege a vânătoriei a putut fi votată la noi și a putut da roade foarte apreciable, pentru că printre cărmuitorii noștri și dintre cei mai de seamă, s'au găsit vânători pasionați; — pescar pasionat nu e nici unul.

Pe de altă parte, chiar dacă s'ar propune o asemenea lege, mă tem că ea ar întâmpina o îndârjită împotrivire din partea tuturor acelor, care animați de un democratism excesiv și intimidați de grija pierderii popularității, sunt gata să socotească drept măsură reacționară, ori ce încercare de străjuire a actelor săvârșite de țărani.

— Cum! — vor întreba indignați — țărani să

n'aibă dreptul să pescuiască cum vor, cu sacul, cu vârșă, cu plasa, cu mreaja, cu prostovolul, în apele ce curg pe proprietatea lor?

Zadarnic s'ar sili cineva să-i facă să înțeleagă că interzicerea acestor moduri de pescuire e în interesul însăși al țăranilor; zadarnic i-ar aminti că aceasta nu ar fi nici prima, nici singura limitare a exercitiului dreptului de proprietate, ci că sunt o mulțime altele, ca bunăoară, tot în regiunile de munte, interzicerea defrișării pădurilor și reglementarea tăerii lor.

Vorbeam într-o zi cu un om politic cuminte și cumpătat, și-i ziceam: — Dumneata știi bine cine sunt acei care în regiunile de munte uzează și abuzează de dreptul de a pescui cu toate mijloacele de pustiire a apelor. Într-o comună sunt 4—5 inși, de obicei oameni fără căpătâiu, care zi și noapte, tot timpul anului, bat gârlele. Din roadele isprăvei lor nu se împărtășesc consătenii lor. O parte se cuvine, din când în când, reprezentanților autorității locale, pentru adormirea vigilenței lor; iar restul e vândut în orașul cel mai apropiat.

Recunoștea că aveam dreptate, totuși declara că n'ar vota o asemenea lege. Și era dintre cei cuminiți și cumpătați.

Atunci ce e de făcut?

Nu știu ce veți face dumneavoastră. Dar eu, în așteptarea legii, a adoptării măsurilor propuse și mai ales a modificării moravurilor noastre, am să fac singurul lucru care îmi stă în putință: am să prescriu sancțiuni morale împotriva acelor care, după toate cele ce am arătat până acum, vor continua să ajute opera de secătuire a apelor noastre.

Așa dar:

Acei care întrebuințează explozibile, otrăvuri, abateri de apă, pentru prinderea peștilor, sunt niște bandiți ordinari.

Militarul, preotul, învățătorul, omul politic, jandarmul, funcționarul de orice categorie, care, când i-se oferă păstrăvi nu se interesează de modul cum au fost pescuiți, e o secătură; iar dacă îi primește în timpul când pescuitul e închis, sau cu toate că știe că au fost pescuiți cu mijloace prohibite și nu ia măsuri contra braconierului, e un ticălos.

Judecătorul, care având de judecat pe un braconier, care a pescuit în timp prohibit, sau cu mijloace nepermise, nu-i aplică o pedeapsă aspră, e o secătură; iar dacă blândețea lui se datorește faptului că braconierul îi procură din când în când pești, e o canalie.

Iubite cititorule, această scriere a isvorât din dorința de a salva un prețios izvor de mulțumire sufletească și un admirabil instrument de propagandă dela o iminentă nimicire.

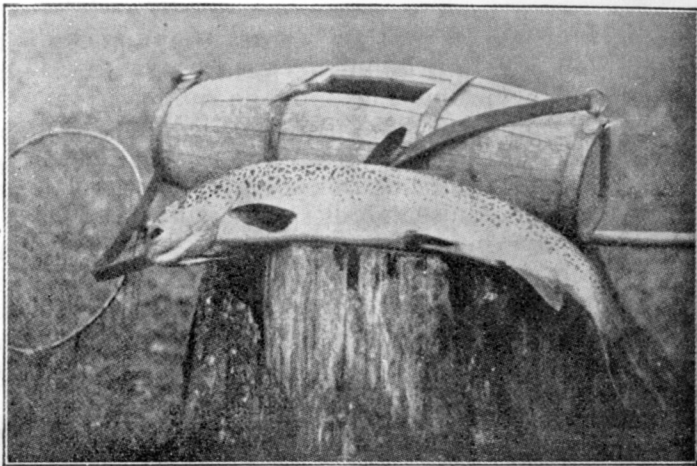

Păstrăvi de lac americani (Lake trout).

Nici un interes personal nu m'a îndemnat s'o fac. La vârsta în care mă găsesc nu-mi rămâne decât un număr foarte mic de ani, în care m'ași mai putea bucura de fericirea pe care o procură pescuitul cu undița. Grație bunăvoinței unor proprietari generoși am căpătat autorizații de a pescui pe proprietățile lor, unde pescuitul e păzit cu stricteță. Am prin urmare unde să-mi satisfac patima pescuitului în scurtul timp ce-mi mai rămâne de trăit.

M'am încercat să asigur posibilitatea gustării farmecelor acestei pasiuni urmașilor noștri.

De voiu fi reușit, bine; dacă nu, îmi rămâne mângâierea gândului că mi-am împlinit o datorie.

DROPII ȘI DROPIOI

de MAIOR C. ROSETTI-BĂLĂNESCU

Cred că dacă în literatura și presa cinegetică străină nu se văd comentarii, consemnări, interes, discuții și reproduceri de trofee de dropioi, faptul se datorește lipsei — practic vorbind — a acestui superb vânat din țara care dă tonul în astfel de chestiuni — Germania; la aceasta trebuie, poate, adăogat nu atât relativa raritate a dropiilor, acolo unde se mai găsesc, cât greutatea dibuirei lor și condițiunile speciale de vânătoare a dropioiului.

Și totuși ce minunat trofeu!

Nu-mi place atitudinea autorului, care se crede obligat să micșoreze sistematic totul din jur, numai ca să-și ridice subiectul actual, — iar comparațiile excesive îmi apar deadreptul ridicole. A compara un trofeu de cerb cu un trofeu de dropioi, ce sens ar avea? Nici unul, de bună seamă! Am încă în ochi și în suflet minunata, înmărmuritoare impresie a ultimului trofeu-record de la Gurghiu, produs de „Carpații”. Ce i s'ar putea compara? Dar în schimb, privind la acele scorbitori și bețe de chibrituri, la sărăcăcioasele și uneori lamentabilele „trofee” de cerb sau căprior ades reproduse în revistele germane, nu-mi pot împiedeca nedumerirea asupra plăcerii ce o mai poate avea un vânător hârșit, la cucerirea unor astfel de isbânzi, cari de multe ori nu sunt cel puțin legate de vre-o dibăcie deosebită sau greutate de lovitură. Dar, bine înțeles, nici Gurghiu, nici Călimanul, nici Retezatul nu-și înalță coamele și codrii în țara nemțească: culege omul ce are. Și nici dropioi n'are,

nici Bărăgan! Dacă le-ar fi avut, ne-ar fi învățat să-i prețuim cum se cuvine. Poate se năștea și pentru dropioi frumoasa zicală vânătoarească: „nu poate fi tras decât cu glonț de aur!” — cum zic nemții pentru cocoșul de munte. În tot cazul l'ar fi ridicat sus de tot în scara valorilor. Căci dropioiul întrece hotărât orice trofeu din lumea păsărilor europene. Cine n'a văzut deaproape dropioi „capital”, cine nu l'a pipăit, cine nu și-a umplut ochii de el, nu-și poate face nici o idee despre ce este această pasăre formidabilă și aproape monstruoasă. Nici deseneuri, nici fotografii după exemplare ucise sau naturalizate nu vor putea niciodată să redea măreția și caracterul de fantastic, amestecat cu frumusețe al „mitropolitului” capital, primăvara. De aceea, o descriere amănunțită și științifică îmi apare ca inutilă. Cele câteva trăsături de mai jos, completate cu privirea fotografiilor cu cari ilustrez acest articol, socot că vor putea da o idee de ansamblu suficientă. Inșă impresia pe care o provoacă vederea directă a dropioiului,

pentru prima oară mai ales, rămâne de cunoscut de fiecare din cei ce n'au avut încă acest prilej.

Dropia — sau Drochie, Drob, Drobiță, Dropiță, Șdrob, Dropioi, Mitropolit, Curcan sălbatec, Curcan de Bărăgan — *Outarde* pe franțuzește, *Bustard* pe englezește, *Trappe* pe nemțește, *Starda* pe italienește, *Túzok* pe ungurește, *Drofa* pe rusește, *Dropi* pe bulgărește, *Druplia* pe sârbește — sau *Otis tarda tarda* L. după numele științific, e clasată în ordinul

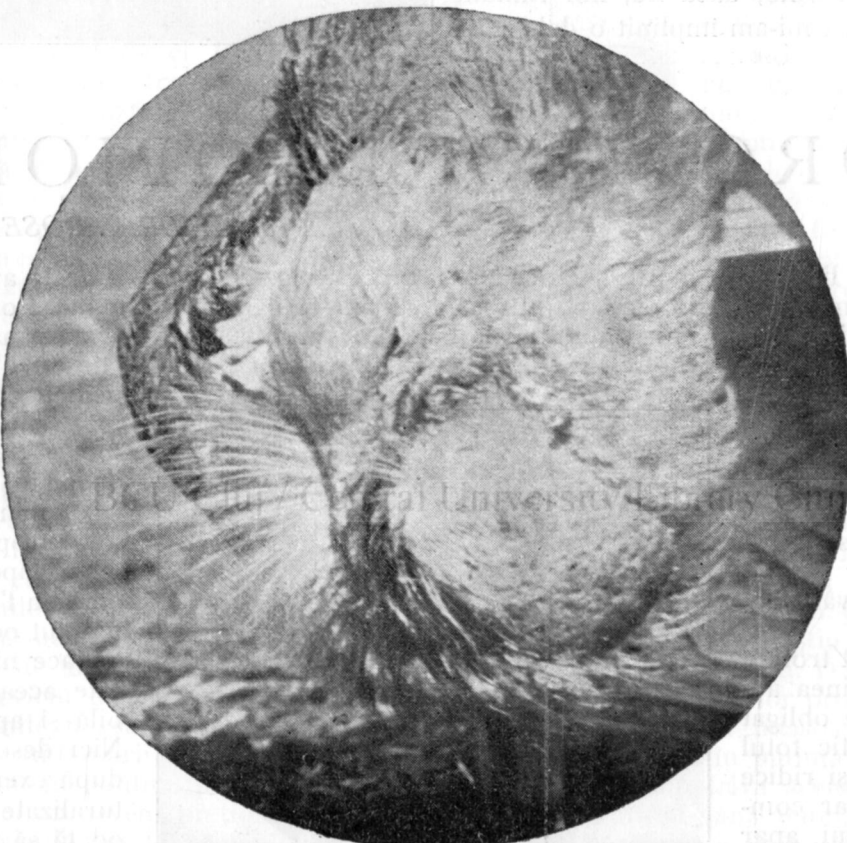
Autorul cu un dropioi ucis de el.

Charadriiformes, subordinul *Otides*, familia *Otididae* de unii, sau în ordinul *Alectorides* de alții. Altfel zis, unii o apropie mai mult de numeroșii mosafiri ai țărmurilor (Ploieri, Nagâți, Prundași, Fluerari, Culici, etc.), alții mai mult de Cocori, Cârstei, Găinușe, Liște... Nu ne vom aventura pe acest teren extrem de... mișcător al clasificărilor. Meseria ornitologului e ingrătă: sunt categorii de păsări în același timp și atât de asemănătoare și atât de diferite, sunt atâtea caractere intermediare de la unele la altele, încât o clasificare ideală e iluzorie și rămâne pentru numeroase cazuri o chestiune de apreciere sau chiar de preferințe. Pretenția de a traduce în artificiale și rigide compartimentări omenеști nesfârșita varietate a Naturei rămâne un desiderat. De altfel, pentru vânător chestiunea nu este arzătoare.

Dropiile ajung și întrec talia de 1 m. (din vârful ciocului la vârful cozii), atingând chiar până aproape de 1,20 m. Dropiile (găinele) sunt sensibil mai mici: 85-98 cm. maximum. Dropiile capitali, și probabil excepționali, ating greutatea de 18½ kgr. Dar sunt deja trofee superbe începând de la 14 kgr. — Anvergura, aripele întinse din vârf în vârf, — depășește 2 m.

O scurtă punere în colorii: capul și gâtul de un cenușiu mai mult sau mai puțin palid și delicat albastrui. Pe părțile gâtului două locuri golașe albastru-vânăt închis. Primăvara, în vremea rotitului, aceste părți golașe cu toată partea de sub cioc se vor destinde neînchipuit, formând cea mai extraordinară „gușă” ce se poate visa: o pungă enormă, moale, rece, care mi-a dat fiori în mâini prima oară când am întins-o, formată dintr'un complex de țesături celulare și grăsime. (Vezi fotografiile). Din preajma ciocului, dedesubt, țâșnesc spre înapoi, în fire lungi, alburii, mustățile cari fac podoaba cocoșilor primăvara. Firele acestea, cari ajung până aproape de 20 cm. la exemplarele excepționale, măsoară, după lungimea lor, vârsta dropioiului. Lungimea mijlocie pare a fi de vre-o 15 cm. Pe partea de mai jos a gâtului, dedesubt, începe să apară, degradat, o spălătură ruginie, care ajunge la un larg colan peste piept, ruginiu-aprins, undat cu negru-brun. Colanul acesta e încă un atribut al cocoșilor primăvara. Spinarea și părțile superioare ale aripelor,

ruginii-gălbui undate cu negru-brun. Partea de jos, albă. Tot albe și părțile mijlocii ale aripelor, terminate cu penele mari, negre, cu rădăcini albe. Partea de deasupra a cozii, ruginiu-galben, undat cu negru-brun. Dedesubtul cozii, alb sclipitor. Picioare cenușii, numai cu trei degete. Cioc negricios ca cornul. Ochiul brun-roșietic. Descrierea de mai sus se referă la dropioiul de primăvară, singurul care reprezintă un trofeu superb și integral. Toamna, dispare și înfricoșata gușă și mustățile mândre năpârlesc obișnuit și largul colan ruginiu de pe piept se spălăcește ori dispare. Găina n'are nici unul din aceste trei atribute.

Gușă de dropioi: „o pungă enormă, moale și rece...”

Am avut prilejul să încerc creșterea a doi pui de dropie, abia ieșiți din ou. Am descris altă dată în amănunt (Rev. Vânător. 1929) și aspectul și observațiile și peripețiile acestei creșteri. Ași lungi prea mult acest articol revenind asupra acelor amănunte, oricât de interesante ar fi fost și mă mulțumesc să pun sub ochii cetitorului fotografiile micilor dihanii atât de puțin cunoscute.

Dropia, se știe, e locuitoarea regiunilor de stepă întinsă, goală, unde vederea poate străbate departe nestânjenită de jur împrejur. La noi în țară se găsesc dropii încă în destule județe cu astfel de în-

tinderi. Cetitorul interesat poate găsi o hartă cu repartitia dropiilor în România, în „Almanahul Vânătorului” din acest an. Patria lor clasică la noi e Bărăganul, șes aproape ideal. Dar și în alte regiuni, cum e de pildă întinsul Bugeacului din sudul Basarabiei, unde terenul se prezintă ca o succesiune monotonă de lungi dealuri paralele, cu spinări late, acoperite sau nu de culturi și despărțite de văi, dar fără un boschet, fără veselia unui pâlăc de pădure, dealuri goale și triste — dropiile sunt numeroase. În lungul și în latul acestor nesfârșite cuprinsuri, dropiile neobosite la umblet sau deplasându-se în sbor vânjos, își caută hrana. În deosebi verdețuri, judecând după stomacurile examinate, la cari se mai adaogă ceva insecte, răme, grăunțe. Cărdul de dropii e sedentar locului unde trăiește. Bine nteles, acest loc reprezintă o largă roată de cuprins. Toamna însă, după ce noile generații de pui au mărit rândurile, se observă chiar în afară de locurile obișnuite apariția unor cărduri, câte-

odată compacte, cari nu pot fi numai rezultatul sporului dat de tinerii din an, ci par reuniri de cârduri de pe cuprinsuri diferite și probabil mai mult sau mai puțin învecinate. Iar iarna, când asprimea gerului și persistența zăpezii le face imposibilă găsirea hranei în regiunea natală, cârduri mari se adună și se deplasează aiurea, în căutarea unei puțințe de trai. Vom spune deci că dropia nu e migratoare, dar devine în unele condițiuni, rătăcitoare, eratică. Aceasta pentru țara noastră. În alte țări, occidentale, nu mai este întâlnită decât ca pasăre de pasaj, neregulată.

Dacă primăvara e frumoasă și caldă, epoca călcatului începe pentru găinele bătrâne încă spre sfârșitul lui Martie; normală însă e luna Aprilie. Atunci cocoșii sunt superbi. Formidabili, înfioși ca cūrcanii, adevărate baloturi de pene din cari, de departe, sclipește în soare albul dominant al aripelor și al pernei de pene de sub coada semeț ridicată, cocoșii se rotesc mândrii, cu tresăriri sacadate, în jurul găinilor, cari pe lângă ei apar ca niște simple și modeste jucării. Acum se desfășoară și luptele de rivalitate și împerechierea, apănajul celor puternici, pe când cei slabi sau tineri se țin obișnuit deoparte, câteodată strânși în cârduri separate. Mai târziu, când găinele se vor deda grijei ouatului și clocitului, puternicii sultani vor îngroșa probabil rândurile acestor „imberbi”. Sunt însă și la dropioi exemple de „solitari”, de răsleți; exemple enorme, cari rămân izolați și stingheri. În regiunea unde mă aflu cunosc și urmăresc de mai mulți ani un astfel de exemplar puternic. Nu e niciodată în cârd. Un lucru care mă intrigă este că-l văd în unii ani întovărășit de un „paj”, exemplar tânăr, care stă pe lângă el, umblă cu el, pleacă și zboară cu el. „Mitropolit” nefiind suficient pentru acest monumental dropioi, l-am decretat „Patriarh”. Prudența și iscusința „Patriarhului” este de neînchipuit. Niciodată n'am ajuns, cel puțin, să încerc să trag...

Pe la sfârșitul lui Mai aproape toate găinele au și ouat — două, poate excepțional trei ouă, mai mult sau mai puțin verzui, pătate cu brun sau cenușiu-vanăt și cu dimensiuni mijlocii de 77x56 mm. Cuibul este cu totul rudimentar: o simplă depresiune răcâtă prin vre-o cultură. Clocitul ține apropiat de 30 zile. Se afirmă că un cuib de dropie descoperit și deranjat e un cuib pierdut, fiind negreșit părăsit de clocitoare. Dar odată puii ieșiți,

după unele relatări, dropia își apără odraslele cu înverșunare și curaj. Lucrul e ușor de crezut, judecând după curajul și furia arătată uneori de dropioi răniți. N'am să uit niciodată și n'am să-mi iert niciodată că n'am fixat pe placa fotografică o scenă unică de acest fel: un dropioi enorm, ridicat cât era de mare, cu aripele desfăcute, scoțând un fel de sunet răgușit din ciocul întredeschis, repezindu-se în soldatul ce mă întovărășea și în pieptul calului ținut la mână (vânasem călare), lovind cu aripele și ciocul cu o furie de nedescris. (Vezi relatarea, proaspătă atunci, a acestei vânători plină de peripecii în Rev. Vîn. 1927).

Puii pot umbla după mama lor de îndată ce s'au desmeticit și însărcinat din ieșirea din ou. Cred că după 24 ore, dacă mă refer la observațiile asupra puilor de dropie despre cari am mai pomenit ceva mai sus: în prima zi nu-i țin picioarele, stau blegi, pe coate. Găinile se pare că văd singure de creșterea puilor, fără ajutorul bărbaților, cari poate numai veghează prin împrejurimi la ivirea pericolului. Mai târziu, cum am spus, se întrunesc toți, dropioi, dropii și tinerii din an, în cârduri mai mici sau mai mari și câte odată considerabile.

În toate împrejurările, cârdurile se țin pe locurile cele mai deschise, pe islazuri, pe semănături, pe miriști întinse de orz, grâu, secară ori rapiță, pe ogoare, pe margini de arături. Nici odată nu vor

....perna de pene de sub coada semeț ridicată..."

veni în apropiere de boschete sau tufișuri. Se semnalează însă câteodată prezența lor prin porumburi întinse. Cred că e mai mult vorba de pui sau exemplare tinere. E imposibil să surprinzi un cârd. Chiar dacă terenul e ondulat, dropiile vor fi întotdeauna astfel așezate încât să previe la timp primejdia. Veșnic, din orice direcție, cu capul deasupra sprâncenei de pământ ce pare a le acoperi sau pare a acoperi o posibilă apropiere, își vor lua sborul mult înainte de orice acțiune dușmănoasă.

Dropia adultă n'are în lumea răpitoarelor să se teamă de nici un dușman — afară de șoim. N'am văzut, dar se afirmă și o cred, că șoimul e în stare să doboare dropia. Într'un atac fantastic de iuteală și de putere, pe dedesubt sau spre cap, în răsuciri și volte ametoare și repetate, minunata mașină de atac și de moarte care e șoimul, o ametește, o doboară, o învinge, o ucide. Cazul trebuie să fie totuși extrem de rar. Și totuși, deși apărate prin puterea și prudența lor, încet, încet, dropiile devin din ce

în ce mai rare pe bătrânul pământ al Europei. Procesul e fatal. Cauza e omul. Pasăre a ținuturilor întinse și pustii, sălbăticiune sperioasă, nesuferind nici vecinătatea, nici promiscuitatea omului și așezărilor sale, încet, încet, s'a retras din fața valului civilizat care transformă pustiul în loc populat. În occident aproape a dispărut. Prin părțile noastre sunt încă — slavă Domnului — destul de numeroase, dar soarta lor — în timp — e pecetluită. În vremurile din urmă lovitură grea le-a dat reforma agrară, care din marea proprietate, cu întinse culturi uniforme, a transformat câmpul în petece, în culturi fărâmițate, fără continuitate, variate, impunând munci agricole continue, cu veșnică prezență a omului multiplicat — el și câinii lui. Liniștea necesară dropiei, mai cu seamă pe timpul ouatului și puiatului, dispare. Precum se vede, cauza aceasta e adâncă, fatală, fără leac. Consecințe de alt ordin dar decurgând din aceeași cauză inițială, se adaogă: descoperirea cuiburilor, adunarea ouălor, transformarea lor în dejun gratuit de către nenumăratele javre ce însoțesc țăranul la câmp, deranjarea cuibăritului, prinderea puiilor mici sau chiar mai mari, nesburători, etc. Să adaog încălificabilul măcel posibil iarna, când pe timp de polei, dropiile cu aripele încătușate de ghiață sunt incapabile de sbor. Atunci, un cârd întreg poate fi nimicit cu ciomegele sau dus dinapoi — ca vitele spre abator

— către satul unde li se va pecetlui o soartă nedemnă. Sunt sate în cari țărani se organizează numeroși, pe vreme potrivită, spre a pleca, haită nemernică, cu sânni sau căruțe în căutarea criminalului prilej. Evident, prilejurile nu pot fi prea numeroase, dar există totuși din când în când și sunt atunci înfiorător de distrugătoare, căci un cârd întreg, acest singur și minunat dar al lui Dumnezeu dat pustietații, poate fi nimicit complet, radical, într'un minimum de timp. Te cutremuri în adevăr, numai gândind la astfel de sălbăticii și inconștențe. Legea, bine înțeleasă, prevede sancțiuni contra vandalilor. Dar cine-i descoperă, undeva departe, într'un colț pusti de țară? Legea... Ar trebui să i se dea posibilitatea să fie aplicată. Altfel, dreptul lui Dumnezeu; dar rămânem curat caraghioși. Rămânem ca vițelul la poarta nouă. Rămânem ca negrul african care răsucesce nedumerit și neputincios o perfecționată sculă europeană!...

S'a văzut din cele de mai sus cari sunt cauzele, fatale sau ocazionale, cari contribue la împușinarea dropiilor. N'ași vrea însă să las să se creadă că la noi pericolul e iminent. Dropii, în zilele noastre, sunt încă multe în țara Românească, cu regiuni chiar foarte bine populate și trebuie să spun că pentru regiunea unde mă găsesc din sudul Ba-

sarabiei și pe care o cunosc mai bine, constat în decursul anilor, un progres în numărul lor. Dar tot la paragraful împrejurărilor potrivnice pe care l'am schițat mai la deal, trebuie să mai adaog un punct, care de data aceasta privește direct pe vânător. Dacă e just că împușinarea speciei nu poate fi compromisă prin vânătoarea *corectă* a dropiilor, căci numărul exemplarelor ce cad într'un an sub glonțul celor câțiva pasionați cari practică această vânătoare grea și aleatorie, nu poate intra în cumpană când e vorba de periclitarea unei specii, nu tot același lucru se poate spune despre vânătoarea *incorectă* a acestui nobil vânat. Am avut marea satisfacție să provoc și să obțin acum câțiva ani, atât prin raport oficial în calitate de Inspector de vână-

toare al unui județ cu dropii, cât și prin articole în presa noastră cinegetică (Revista Vânătorilor) să obțin zic, înscăunarea oficială a principiului că dropia, vânat nobil, să nu poată fi împușcată *decât cu glonț*. (Dec. Min. No. 80541/1928, cu sancțiune art. 89 L. V.). Și în adevăr, cum ar putea fi altfel pentru un suflet de vânător adevărat? Oare dropia în domeniul ei de șesuri nu are drept la aceeași ocrotire, la aceleași titluri de nobleță, la aceeași lovitură cavalierească, ca și, de pildă, capra neagră în domeniul ei de stânci? Dropia vânat nobil și destul de rar, dar ținută enormă și masivă pentru o lovitură de alicie, nu poate ispiti la o astfel de lovi-

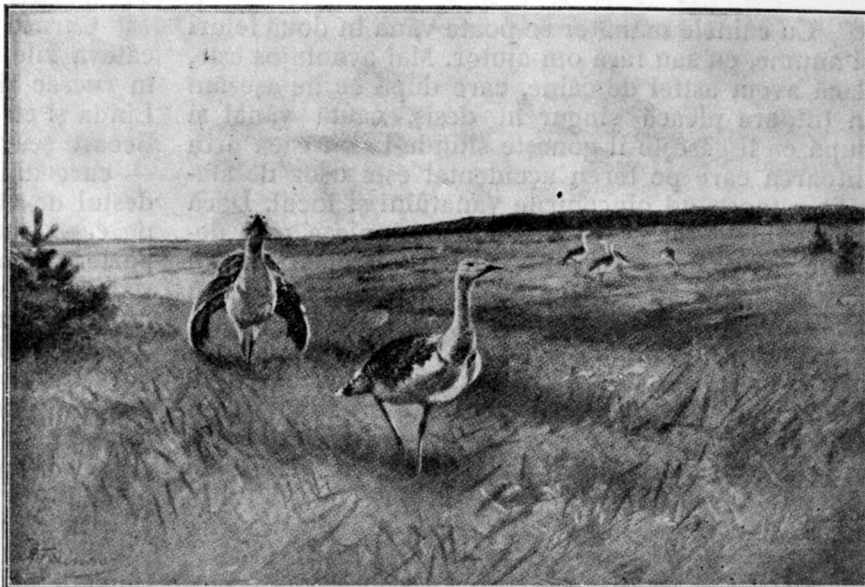
Pui de dropie.

tură decât pe un vânător lacom și — după părerea mea — incorect. N'am nevoie din fericire să mai pledez cauza: vânătorul corect, cu suflet, mă înțelege; cel care nu înțelege trebuie lovit fără cruțare cu sancțiunea legală ce avem la îndemână. În această categorie de indezirabili intră toți cei cari mai practică încă vânătoarea dropiei cu gonași cu tir la sbor, toți cei cari se reped cu un automobil în plină viteză în cârdul de dropii, ca să slobozească orbește și în haită toată mitralia puștilor cu repetiție cu cari sunt încărcăți, toți cei cari asasinează cu alice dropiile deasupra porumburilor, toamna. Toți aceștia, în toate aceste prilejuri, nu fac, de cele mai multe ori, decât să schilodească inutil și penibil, multe din minunatele păsări, să doboare pe nealese găini, să ucidă pui din an. Dropia (evident înțeleg singur *dropioiul* când întrebunțez cuvântul dropie în sens general) e *numai* trofeu. Și după cum nu împuști nici cerb, nici căprior, la pădure, când sunt lipsiți de mândrele lor podoabe, tot astfel nu pot admite rostul împușcării mândrului străjer al șesurilor, decât atunci când reprezintă un trofeu cu toate atributele sale: minunatul cocoș de primăvară. Atât și nimic mai mult. Știu că nu sunt de acord cu toți „dropiștii”. Regret, dar pare-mi-se, cu atât mai rău pentru ei. Din parte-mi aplaud cu

bucurie dispoziția Direcțiunei vânătoarei din anul trecut, care a scos din permisele de vânătoare sezonul de toamnă pentru dropii.¹⁾ (Toamna, după lege, e permis și vânatul găinilor, dealtfel, în acest sezon, destul de greu de deosebit de cocoși, altfel decât prin talie, la exemplarele bătrâne). Ce poți face cu un dropioi — nici nu mă gândesc la găini — toamna? Trofeu, *nu este*. Mâncarea? Mulțumesc..

După mine așa dar, nu consider corectă decât vânătoarea dropioiului primăvara, cu glonț, în răstimpul prescris de lege: 15 Aprilie — 15 Mai. Vom vedea, în continuare ce este această vânătoare.

¹⁾ Menținerea interdicției în același timp și pentru spureaci, păsări de pasaj, nu s'ar putea însă bucura de vre-o argumentare prea convingătoare.

Dropioi în retire.

Cum să vânează cu câinele mânător

de C. A. V. POPESCU

Ca să nu sperii pe onorații cetitori cari citeșc titlul prezentei scrieri, vreau să declar din capul locului, că nu voesc a scoate din mormințe discuțiunea despre „copoi”, care a ocupat coloanele tuturor revistelor de vânătoare ce au mai apărut, însă fără nici un rezultat practic; aceasta s'a întâmplat mai ales din acea pricină, fiindcă cele două tapere adverse combăteau sisteme de vânătoare, pe care nu le cunoșteau, cel puțin nu de ajuns. Unul din discutanți — mai sincer — a zis într'un rând, că de fapt nici nu știe, cum să poate vâna în mod corect cu copoiul. Trebuie să mărturisesc, că nu știu nici eu în mod absolut precis, deoarece nu am posedat nici când un asemenea câine, ba mai mult, nici nu am văzut încă copoi de rasă pură. Dar am vânat cu câine mânător.

Mai trebuie să stabilim tot din capul locului, că atunci când discutăm despre un sistem de vânătoare, presupunem, că acela este practicat de vânători disciplinați, binevoitori, căci în cazul contrar e păcat de vorbe. Cine vrea să distrugă, negreșit, va găsi destule mijloace printre cele admise, căci spre exemplu și fără câine se poate nimici vânatul de pe un teren. În schimb, vânătorul cu mentalitate corectă, va ști să procedeze corect, mai ales să țină măsură în uciderea vânatului, ori câte ocazii i-ar oferi mijloacele (câini, arme) ce posedă.

Nu pe orice teren se poate vâna cu câine mânător. În primul rând nu acolo, unde este vânat mare nobil, căci acesta prea ușor emigrează în urma neliniștirii. Dar nici la câmp, mai ales la șes nu, căci acolo vânatul gonit de câine va parcurge căi incalculabile, deja fiindcă acolo nu poți stabili fiitorii, ele neexistând. Foarte potrivit este însă pentru asemenea vânătoare un teren cu multe desigur, întrerupt de văi și păraie, adăpostind mai

ales iepuri, vulpi și ocazional alt vânat mic. Deci terenuri, unde nici nu s'ar putea face bătaii sistematice cu oameni și mai ales la țară, unde fiind puțini vânători, ei nici din această cauză nu pot face bătaii. Din auzite știu, că foarte bine se poate vâna cu câinele mânător la stufuri și mărăcinișuri. Vânătoarea mistrețului cu câinele este capitol aparte, pe care îl vom trata mai jos.

Din câinii pe cari îi cunosc, socot că bursucarul (baset) și copoiul-bursucar, — rasă creată prin încrucișarea celor două rase, — este cel mai potrivit câine pentru asemenea vânătoare. Dela puținii spanieli ce am posedat și ce am văzut la alții, nu am putut culege învățături concrete. Mi se pare însă, că spanielul poate deveni câine mânător utilizabil pentru goane mai scurte (iepuri), dar atunci fatalmente va pierde calitatea de a fi stărnitor. Pe foxterrier nu l'am văzut lucrând în această direcție, cred însă că ar putea deveni chiar excelent mânător; ar trebui încercat. De fapt, am mai auzit de asemenea încercare, dar nu sunt informat despre rezultatul practic, ceea ce este foarte regretabil, căci dacă s'ar dovedi în mod cert, că foxterrierul este și bun mânător, el ar putea deveni câinele de utilitate a vânătorului de la țară, care vânează mai mult singur.

În baza experiențelor personale ce am cules, socotesc că un câine bun mânător, a cărui talie să nu întrecă 35 cm. în înălțime este cel mai potrivit atât din punctul de vedere sportiv, cât și al ocrotirii vânatului, acesta fugind în mod natural mai încet decât un câine mare; vânatul gonit de el va fugi și el mai încet, se va întoarce mai repede la locul de unde a plecat și nici nu va fi speriat de loc, căci după 10—15 minute încetând goana, el va putea rămâne tot în preajma culcușului său, adică în porțiunea de teren în care obișnuiește să stea.

Cu câinele mânător se poate vâna în două feluri și anume, cu sau fără om ajutor. Mai avantajos este, dacă avem astfel de câine, care după ce ne așezăm în Țiitoare pleacă singur în desiș, caută vânat și după ce îl găsește îl gonește silindu-l să treacă prin Țiitoarea care pe teren accidentat este ușor de stabilit, cunoscând obiceiurile vânatului și locul. Dacă însă câinele nu posedă calitatea să plece mai departe în căutarea vânatului, îl trimitem cu un om care pe urmă va veni cu el dealungul pârâului sau desișului, la a cărui capăt ne aținem.

Spre o mai bună ilustrare, dați-mi voie să istorisesc o zi de vânătoare cu asemenea câine. Actualmente nu am decât o cățea utilizabilă provenită dintr-o încrucișare misterioasă de baset. E neagră cu semne „tan” pe bot și labe, picioarele dinainte îi sunt însă aproape drepte, înălțimea la umăr 31 cm. Privind-o nu prea face impresia câinelui frumos, însă are nas excelent și mână bine.

Plec deci cu această cățea pe care o duc legată de lesă și mă așez pe o potecă situată în culme de deal, la un loc unde desișul se hotărăște cu pădure mare (crâng). Dau drumul cățelei și apoi făcând câțiva pași în spre desiș, voind să-l cercetez pe acela, o îmbărbătez cu câte un „caută”, iar pe urmă stau liniștit și aștept. Mult timp nu se aude nimic. „Linda”, căci așa o cheamă, se înfundase în hățiş și nici idee nu am în ce parte ar putea să fie. Deodată însă îi aud chefnitul departe înainte-mi, jos pe vale. Din cauza răsunetului nu pot distinge direcția goanei, dar pe urmă observ, că se apropie către mine. Glasul câinelui se aude încă slab de tot, dar iepurele, care fuge mult mai repede, deși îl văd că vine destul de comod, apare înaintea mea pe potecă și se rostogolește în sunetul armei. Trebuie să aștept o bună bucată de timp până sosește și Linda, care linge botul iepurelui, sare pe mine, cu un cuvânt își manifestă bucuria. Așezăm vânatul în rucsac și pornim spre alt loc, deși „nu scrie” că acolo nu s’ar mai afla vânat, dar tocmai acea împrejurare ne face plăcere că ne știm mobili și mergem acolo unde ne place mai bine.

Suntem într’un desiș lungăreț compus din lăstari de gorun, amestecați cu mulți mărăcini și rugi de mură, situat pe o coastă. Cam pe la mijlocul acestui desiș începe un colnic, care îi trece diagonal la colțul opus. Pe aci intrăm. Eu pășesc cu băgare de seamă, pe Linda a înghițit-o desimea. Deodată îi aud glasul, de data asta par’că mai pasionat, bănuiesc, că gonește o vulpe. Goana trece pe sub mine și se depărtează tot mai mult, dar pe urmă aud că se întoarce din nou și vine pe sub dunga dealului. Acum sunt sigur că e vulpe. Nu trece mult timp și o văd cum se strecoară în trap ușor printre lăstari dovedind o flexibilitate ca de nevăstuică. Trece aproape de mine, dar trebuie să trag cu băgare de seamă prin desiș și îmi reușește să o opresc cu focul, fără să mai dea din coadă. Las iarăși vânatul pe loc până sosește și Linda care vine tot chefnind pe urmă, ca pe urmă ajungând și ea să apuce vulpoiul de gât și să-l scuture cât îi face plăcere. Pe urmă facem o pauză lungă, căci trebuie să jupoi vulpea. La marginea colnicului o agăț de o cracă retezată și fără grabă îi întorc cojocul pe dos, stând de vorbă cu Linda, ca să nu se plictisească.

Carnea rămâne pentru pițigoi și gaiți, care în câteva zile o dau gata. Blana frumos învelită este în rucsac și foarte bine dispuși o pornim din nou, Linda și cu mine. Mă țin tot pe culme, mă opresc la fiecare șea, la fiecare cap de pârâu, lăsând câinelui — care din când în când ese să mă vadă — timp destul de căutare. De două ori gonește ceva vânat, pe care însă nu l’am putut zări, trecând mai la o parte. Coborând pe un crac lung, cu pantă dulce, flancat de două părae largi și bine îmbrăcate cu tufe, aud iarăși glasul cățelei, care mână ceva în spre vale. Stau pe loc și aștept, fiind aceasta tot ce pot face în momentul de față. Goana se tot îndepărtează, pe urmă aud că trece cracul și vine pe pârâu din dreapta în sus. La un moment dat zăresc iepurele, care voind să treacă cracul pe dinaintea mea, caută să ajungă la locul de la care a plecat. Din cauza tufelor sau alta — nu vreau să mă scuz — dar l’am lovit prost și văd că pleacă cu un picior dinapoi bălăngănind. Un al doilea foc nu am mai putut plasa. Mă duc lângă locul unde era iepurele când am tras și aștept cățeaua. Ea vine chefnind, dar zărindu-mă și văzând că îi arăt ceva pe jos amuțește și sosind la locul de unde simte sânge, devine foarte agitată și dispăre pe urmă. Plec și eu în spre acolo și peste câteva minute aud plânsul iepurelui pe care cățeaua îl gâtuia chiar și când sosisem acolo. Fără ea, ași fi pierdut negreșit vânatul.

Asemenea cazuri ași putea povesti multe. Dacă văd de unde sare iepurele găsit de cățea, pot să mă opresc acolo, căci în decurs de cca 10 minute se va întoarce tot pe acolo, căci aceasta este cea mai primitivă „minciună” pe care o face ca să încurce cainele (sau alt urmăritor).

Vânând în acest mod și cu asemenea câine, nici vorbă nu poate să fie, ca el să prindă vânat sănătos, sau să-l gonească până în alt județ, căci el, care și ateargă și chefneste în continuu trebuie să obosească mai repede. De obicei o goană nu ține mai mult ca jumătate oră. Și — cum am zis mai sus — câinele fugind încet, vânatul fuge și el tot încet mișcându-se mereu pe o bucată de teren de — să zic extrem de mult — 100 de hectare, dar numai excepțional pe suprafață așa de mare, cu toate că este mânător de câine ce-l mână persistent și care chefneste mereu. Tocmai chefnitul dă vânatului posibilitatea să constate în permanență distanța ce există între el și câine, care împrejurare îl calmează repede, din care cauză el nu fuge ca un nebun scăpat din lanțuri, cum ar crede unii adversari ai câinelui mânător, cari nu-l cunosc decât din vagi zvonuri.

CUVINTE BUNE

Judecătorul Leon McCord din Montgomery, spune în un raport al său către Asociația americană pentru protejarea animalelor:

„În cariera mea de magistrat mi-a fost dat să judec la muncă silnică peste 1000 oameni. Bărbați, femei, tineri. Și nu am găsit încă un adevărat criminal, care în tinereță lui să fi fost învățat să iubească natura și viața în natură. Învățați copii să vâslească, să pescuiescă, să vâneze, să facă excursii în natură, și când ei vor ajunge să fie bărbați îi veți găsi între jurați și nu în fața juraților!”

URMĂREȘTE URSUL VÂNATUL ?

de S. VULCU, Sebeș—Alba

Un subiect desigur puțin discutat. Aceasta și pentru simplul motiv, că în țările cu o literatură vânătoarească mai veche, lipsește ursul.

Fiind ursul răpitor și astfel și carnivor, este natural, ca el să atace animale pentru a-și procura hrană. Că acest animal este unul domestic surprins la pășune, sau o sălbătăciune, pentru el nu are importanță. Nu-l tentează altceva, decât sângele cald și carnea. Evident, că pentru a și le procura, caută să prindă și vânat. Că prinde și vânat, cea mai bună dovadă este părul de căprioară găsit de mine în 2 rânduri în excremente de urs, la fel și părul de mistreț găsit în repetite rânduri. Crepând stomacul unui urs, în timp de iarnă, am găsit în el câteva ghemuri de păr de mistreț. Paznicii mei au găsit adese păr de cerb în băligar de urs.

Alta este însă întrebarea pe care o pun. Urmărește ursul vânatul în mod sistematic, cum îl urmărește câinele, vulpea și lupul, sau îl lovește numai ocazional, atunci când întâmplarea i-l aduce în apropiere? Vânează el anume după vânat, sau îl atacă numai când întâmplarea îi prezintă ocazie? Urmărește el vânatul pe lungi distanțe? după un atac nereușit urmărește el vânatul în goană, sau încetează cu urmărirea?

În general mulți se înșală în ce privește agerimea, abilitatea și iuțea ursului. Văzându-l pântecos, cu picioarele scurte, având mai mult forma unui enorm ghem, îl cred greoiu. Greșit. Pe cât de leneș se vede a fi în cușca lui de menagerie, tot atât de ager este — la nevoie, — în natură. Se spune, că ajunge cel mai iute cal din fugă și îl doboară cu o singură lovitură de labă. Am măsurat pe zăpadă, săritura unui urs mijlociu, pe pantă în jos, și avea aproape 7 metri. Și aceasta în timp de toamnă târzie, când din cauza grăsimii este mai greu decât oricând. Acum vreo 3 ani, au fost văzuți 3 urși în munții Rătezat, sărind deodată din o târlă de oi părăsită, unde intraseră la pășune de otavă. Săriră peste gardul de 1½ metru înălțime, fără să-l atingă. A fost văzut urs, urcând și coborând din brad, cu o iuțeală, care ar face cinste unui acrobat. Am văzut urs în fugă, pe deal în sus, făcând salturi de 2—3 m. Aceleași sărituri lungi le-am văzut în zăpadă în mai multe rânduri.

Oricât de iute ar fi însă ursul, nu se poate lua la întrecere cu căprioara, capra neagră, cerbul și nici chiar cu mistrețul. Pe deoparte obosește foarte

repede, pe de altă parte pierde iute prin tufiș vânatul. Ursul nu este capabil de o fugă îndelungată. Am avut ocazia să văd urs trecând pe lângă mine, gâfâind ca o locomotivă, după o goană de o jumătate de kilometru. Ar putea în asemenea împrejurări să aibă șansă de a prinde vânatul cu fugă? Desigur, că deseale eșecuri i-au tăiat pofta de urmărire.

Și cum totuși avem certitudinea, că prinde și sălbătăciuni, trebuie să presupunem, că aceasta o face pe furiș, din ascunziș și prin surprindere. Cor-

pul lui scund este foarte potrivit pentru a se putea apropia neobservat de vânatul neabătut. După cât am avut ocazia să-l cunosc, este destul de inteligent pentru a ști face uz de un curent de vânt favorabil. Odată, ajuns neobservat în apropierea pradei, o săritură și o lovitură de labă îi așterne masa.

Repet, trebuie să presupunem, că numai prin surprindere lovește sălbătăciunea, fără însă să o urmărească pe lungi distanțe. Dată fiind conformația lui

fizică grosimea și greutatea corpului, sprijinit pe picioare puternice dar scurte, în contrast cu suplețea și ușurința corpului vânatului urmărit, nu putem ajunge la o altă concluzie. Constatări făcute de mine în natură, confirmă întru toate această presupunere. Arăt câteva cazuri.

În 22 August 1929 urcam o pantă a muntelui Negovan, spre coliba din Pârva, în tovărășia alor 2 paznici, despărțiți fiind de muntele Pârva prin păraul dintre noi. Era târziu după amiază. Așezându-ne pentru a odihni, la scurt timp vedem pe panta din față un grup de cerbi, 2 ciute și 3 tauri, eșind în plină goană din un pâlce de brădet din mijlocul plantației. Privind neînțelegători această grabă, explicația a venit imediat. Un urs mare a eșit în goană din același pâlce de pădure și ajungând în plantația cu bisacăn, s'a ridicat în două picioare, privind pe urma cerbilor, apoi renunțând la urmărire, s'a așezat pe un bloc mare de piatră, stând multă vreme nemișcat, privind lung împrejur. În urmă a coborât de pe stâncă și a început să pască.

Am găsit în muntele Balea din grupul Rătezat, urma unui țap negru în fugă, însoțită de urma unui urs. Intrigat de a ști ce aveau comun aceste urme, am căutat să descopăr întâmplarea după urmele din zăpadă. Țapul urmându-și drumul, a fost observat de urs, care s'a așezat la pândă în dosul unor pietri. Țapul însă a trecut la circa 20 metri de urs, care

Ce o fi văzut oare ?

văzând partida pierdută, a atacat cu salturi puternice. Totul a fost în zădar. Țapul cu câteva sărituri a trecut cărarea, apoi râul. Ursul l'a urmărit numai până în cărare, o distanță de vre-o 30 metri.

În primăvara anului trecut, pe la orele 8 dimineața ajunsesem cu un brigadier de vânatoare la observatorul nr. 4 din muntele Măgura, din care cu o seară înainte trăsese în un țăp roșu, pe care am venit acum să-l caut. Abia urcat în observator, văd pe panta din față a muntelui Cujere, o ciută cu un vițel, care n'avea mai mult de 10—12 zile, fugând în plină goană pe coastă în jos. Ajunși în apropierea râului Cugir, se opresc pentru un moment și ciuta începe să pască. Abia însă după o jumătate minută, o iau din nou la goană pe coastă în sus, până la locul plecării. Acest joc s'a repetat de 6 ori. La început nu înțelegeam rostul acestei alergări. Panta era acoperită cu arbori rari, distanța până la mine era cam 250 metri și, căutând bine cu ochianul, n'am observat nimic suspect. În cele din urmă am ghicit motivul. Ciuta își învăța vițelul la fugă. După goana repetată de 6 ori, vaca ajunse pe malul râului, sare în apă; vițelul o urmează și pentru un moment dispare în apă. Ingrijorat spun paznicului să fugă în ajutor. Imediat însă apare din nou capul vițelului scuturându-se de apă, iar vaca se îmbăia și, lovind apa cu piciorul, stârnind nouri de stropi. Sgomotul pleșcăitului apei se auzia până la noi. Am fost fascinat de aceasta scenă neîntrecut de frumoasă, care îmi fixa toată atențiunea. La un moment dat, dând cu ochii puțin în dreapta, mi se pare că se mișcă un cotor. Privind cu băgare de seamă văd un urs, un colos negru, care tupilându-se în iarbă se târa spre scena din râu. Oprindu-se unde terenul nu-l mai acoperea, numai cu capul ridicat din iarbă, privea neclintit prada la distanță de 40 metri, de pe malul unei râpe, pe unde trebuia să treacă vaca în drum spre adăpostul de zi. Punând binoclul la ochi văd precis cum, abia vizibil, mișcă urechile alungând muștele; văd cum blana lui strălucea în soare și constat că blana îi este încă tot cea de iarnă. Crucea lunetei se înfige în coastele lui. Cartușul Magnun

de mare viteză cal. 8/65 își face datoria. Am regretat foarte mult, că n'am avut răbdarea să aștept și atacul. Și iarăși: poate avea de rezultat un vițel rămas fără mamă.

În anul 1925 aveam în muntele Comarnic din munții Rătezat, nu departe de satul Uric, o sălăriță în șeaua unei muchi, la 150 metri asupra râului. La aceasta sălăriță se puteau vedea totdeauna capre negre. Ocazional îmi comunică paznicii, că la circa 10 metri de sălăriță au găsit un brad frânt, purtându-l acesta în dreptul frânturii urmele de unghii ale unui urs. Ducându-mă și eu, curios, la fața locului, am constatat că bradul cu un diametru de 18 cm. a fost rupt de urs. Căutând roștul acestei rupturi, am ajuns la următoarea concluzie: ursul în drumul lui a observat caprele la sălăriță. Aproximându-se le-a atacat, însă fără rezultat. De furie a frânt bradul, în loc să fi urmărit caprele.

Reiese din cazurile amintite mai sus, că ursul nu face vânatoare după sălbătăciuni, nu urmărește vânatul pe urmă, ci atunci când întâmplarea face să vadă vânatul, caută să-l lovească prin viclenie, prin surprindere. Evident că în prea puține cazuri reușește, dat fiind auzul ager, mirosul fin și vederea clară a vânatului atacat. Același lucru reiese și din cazurile relatate de dl inspector silvic E. Witting în cartea sa intitulată „Frate Nicolae”. Ursul-erou din această descriere a apropiat și lovit ciuta din ascunziș, orientându-se după mugetul cerbului; tot așa a făcut și cu câțiva porci mistreți, pe cari i-a surprins în timpul nopții, la rămat.

Este cert că ursul distruge și el, alături de lup, o mică parte din vânat, făcând și el parte din poliția vânatului de munte. Tot așa este cert, că ursul nu este lacom ca lupul, care intrând în turma de oi, caută să ucidă cât mai multe. Dealtcum mulțumina construcției trupului ursului, pagubele ce le face în vânat, sunt neînsemnate, motiv pentru care i se iartă aceste isprăvi, rămânând el prin puterea lui cel mai temut răpitor și deodată și cel mai simpatice tuturor, exceptând ciobanul, care va fi pentru veci dușmanul lui de moarte.

LOULOU, PINCIU SAU ALTCEVA

Experiențe nu prea îmbucurătoare pe cari le-am câștigat în cursul anilor de sport chynotehnic mă determină să tratez de astă dată de-odată trei rase de câni *pitici*. Noi le vom spune pitici acestor cățeluși simpatici și dragălași, pe cari francezul îi numește „*miniature*”, englezul „*toy*” sau tot „*miniatur*”, germanul „*Schoosshunde*” sau „*Zwerg-hunde*” iar la noi li se mai spune și câni *de brațe*. Detest această ultimă denumire, care le-a făcut în cursul timpului atâta rău, servind atâtor malițioși pentru zeflema, — iar atâtor blăjine proprietare drept indicație de a-i purta mereu în brațe, de a-i culca pe perne, de a-i îmbrăca în mod inutil iarna, cu un cuvânt: de a-i împărtăși de o viață necanină, moleșindu-i prin aceasta și distrugându-le și sănătatea și caracterul.

Un câne, — oricât de mititel, — este înzestrat

de natură cu suficientă rezistență fizică pentru a-și purta pe acest pământ mica greutate și a-și servi în felul lui stăpânii. Oricât este de mic el complectază golul unui tovarăș, celui căruia îi lipsește, — el face serviciul de clopoțel de alarmă pentru stăpânul său amenințat de primejdii, ca foc, spărgători etc.

Ce mă determină însă să trec în capul acestor rânduri titlul de mai sus este constatarea tristă pe care am făcut-o, că amatorii și amatoarele noastre au transformat titlul meu într-o realitate condamabilă, fie din ușurință, fie din lipsă de interes sau nepricepere.

Deși frumoasele noastre și-au importat venind dela cura din Karlsbad, Nauheim, Vichy sau de pe coasta de Azur câte un *Pinciu mătăsos* (de Malta) sau un *Spitz pitic*, numit în mod cu totul impropiu

după rev. de modă „Loulou de Pomerania” sau un „Pudel pitic (francezul îi spune *Bichon*). — ajuns cu el în România au găsit de cuviință să nu reproducă în linie pură, ci să amestece aceste trei rase într'olaltă. Rezultatele le vedem la toate expozițiile și la primul schimb de cuvinte asupra purității rasei, cu ori care dintre gentilele noastre amatoare. La expoziții avem mereu expozante ofensate, pentru că arbitrul chemat și-a făcut datoria de a le spune pe față, că „Loulou”-l lor splendid este o curcitură de Bolognez cu Pudel pitic, sau că „Pinciul lor mătășos” n'are nimic comun cu această rasă, ci este un amalgam nereușit de „Spitz pitic” cu „Pudel pitic”, în care din nenorocire și în mod inexplicabil și-a transmis vestigiile și un reprezentant al extremului orient, un „Cin japonez”.

Acestor cucoane le pot recomanda numai două lucruri: Întăiu: dacă nu au la îndemână o carte sau revistă mai bună, să-mi facă onoarea de a citi cu atențiune măcar aceste rânduri; al doilea: în loc să coase hăinițe pentru micul lor „Bijou” ca să-l scutească de frig, să iea mai de grabă o carte de chynotehnie generală, sau chynologie, sau să se intereseze, unde găsește o pereche corespunzătoare, cu pedigree, pentru micul ei favorit.

Un anunț la o revistă de specialitate, sau chiar la un cotidian, poate să-i fie foarte folositor pentru acest scop. Aceasta să o facă însă numai dacă au într'adevăr un cățeluș de rasă pură, cu pedigree. Numai pedigree-ul garantează puritatea rasei și nici de cum faptul că s'a născut în casa ministrului cutare.

Dar să revenim la descrierea succintă a raselor ce ne interesează. Zic succintă, căci voi insista de astă dată mai mult asupra punctelor ce diferențiază aceste trei rase una de alta.

Să începem deci cu „Cănele de Malta”.

Numit și *Pinciul mătășos* precum și „Bolognez” noi vom adopta denumirea de mai sus (Cănele de Malta), pentru a evita confuziile ce se pot naște din denumirea de „pinciul” căci mai există *pinciul comun*, *pinciul pitic* și *pinciul Doberman*, ba chiar foxterrierul era numit pe vremuri „*pinciul de vulpi*”. Și cuvântul „mătășos” poate da loc la confuzii, căci tocmai între pitici sunt multe rase cu părul mătășos.

Infățișarea generală este aceea a unui căine pitic foarte mic, fără a avea o structură osoasă prea filigrană. Este foarte agreat de cucoane pentru admirabila sa blană, albă ca spuma laptelui și atârând ca fire de mătase grea până aproape la pământ.

Capul îmbrobodit cu păr lung. Apare lătareț și bombat cu stop puțin pronunțat și bot ascuțit. Spinarea botului scurtă și îngustă. Dantura slabă, maxilarele fiind totuși corect suprapuse și potrivindu-se unul peste altul. Cerul gurii de obicei pigmentat, negru. Marginile buzelor negre în nici un caz nepigmentate.

Urechile plasate sus atârând lateral, suficient de mici, deși fac impresia de foarte mari, din cauza părului lung și mătășos ce le acopere și atârână până din jos de linia gâtului.

Ochii plasați drepti, sub osul frontal, rotunji, de un negru cât mai întunecat nu prea mari și în nici un caz bulbuceați.

Botul scurt, îngust, cu vârful totdeauna negru, mic, scurt, rotunjit și nu prea cărnos.

Trunchiul: gâtul lung, cu spinarea dreaptă, toracele eliptice și suficient adânc, pantecele aproape cilindric. La vedere pare un sul cilindric, din cauza părului ce se desparte printr'o cărare foarte pronunțată începând de pe frunte până la rădăcina cozii și-i atârână pe ambele părți până aproape de pământ. **Părul** este moale, mătășos foarte îmbelsugat, acoperindu-i și fața întreagă. Atârână lateral în fire moi, drepte, grele, părănd totdeauna pieptenat și cu o tendință spre ondulare abia remarcabilă.

Coadă plantată sus, — deci crupă scurtă, — purtând'o în mod obișnuit întinsă de-alungul șirei spinării, acoperită fiind c'un păr lung, moale și bogat.

Picioarele: față de lungimea corpului par nițel scurte, având totuși o proporție ce-i permite mișcări ușoare și degajate, sprintene. Ghiarele labelor de preferință negre. Labelle asemănătoare celor de iepure și plate, nebombate.

Mărimea și greutatea să nu întrecă 24 cm. înălțime de greabăn, nici greutatea de 3 kgr.

Defecte ce descalifică: craniu turtit, asemănător celui de spitz, stop prea pronunțat, bot lat sau turtit, prognatism superior sau inferior. Ochii prea mari, prea ieșiți (bulbuceați) sau de culoare deschisă, canalul de lăcrimare prea desvoltat, fapt ce permite lăcrimarea continuă a ochilor și determină o vopsire aparentă a părului. — Urechile ridicate sau prea puțin acoperite cu păr. Bărbie la gât! Picioare prea scurte sau prea înalte, coadă prea lungă și portul cozii atârând în jos. În fine orice urmă de culoare în blană, care trebuie să fie absolut curat albă, fără vre-un fir de păr orange sau de altă culoare.

Spitzul pitic.

Deja fotografiile sunt eloquente. Ce trebuie să remarcăm dintru început este faptul că un *Spitz mătășos* nu se recunoaște drept rasă, fiindcă Spitzul n'are voie să aibă un păr lung, moale, mătășos, nici să aibă păr lung pe cap, față și picioare.

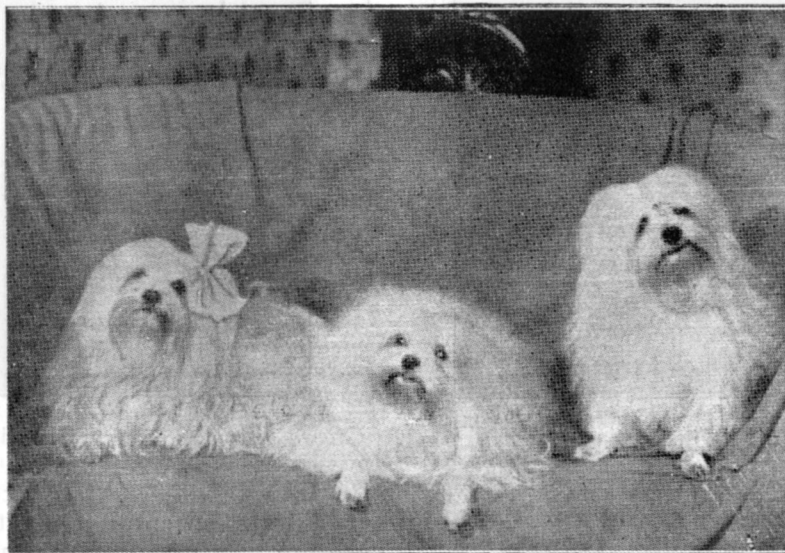
Rasa Spitz are două specii: a) mari și b) pitici și fiecare din acestea are 4 varietăți.

La cei mari avem: 1. Spitzul-lup (de culoare sură), 2. Spitzul negru, 3. Spitzul alb și 4. Spitzul de altă culoare.

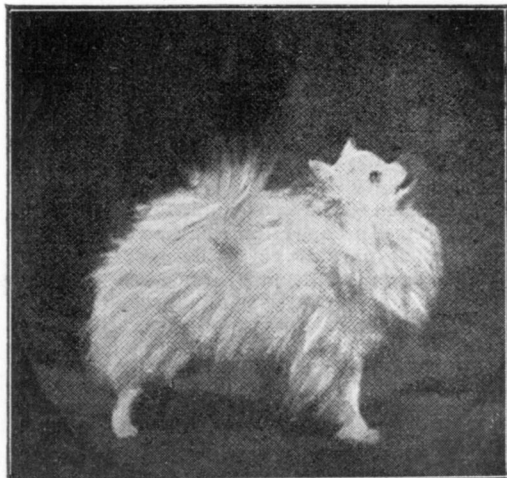
În grupul celor pitici: 1. Spitzul negru, 2. Spitzul brun, 3. Spitzul alb și 4. Spitzul de altă culoare (mai frequent orange!).

Infățișarea generală: fizic scurt, îndesat, bine legat cu o ținută provocatoare; capul asemănător cu al vulpei, urechi mici, ascuțite, coada foarte încolăcită și cu păr bogat, stufoș. Blana bogată și desfăcută, formând la gât un guler în forma unei coame (de leu!). Capul, urechile și labelle (mici și bombate) sunt acoperite cu păr scurt și foarte des. Este un bun păzitor, apreciat pentru atașamentul, inteligența, vigilența și lipsa sa de pretenții.

Un Spitz de rasă pură, — mare sau mic, — trebuie să fie veșnic neîncercător și trebuie să nu se lase mângăiat sau atins de vre-o persoană străină. Mai trebuie să menționăm că blana ajunge la complectă desvoltare abia în al treilea an și-și păstrează apoi acest decor al hainei până la vârsta de 10—12 ani.

Un grup de „Câni de Malta”.

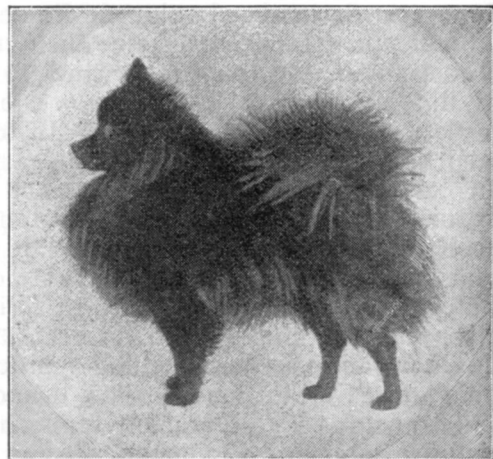
Spitz pitic alb.

Culoarea poate fi ori-care, nici odată bălțat sau cu pete ci totdeauna unicolor.

Mărimea: maximum 26 cm., dar cu cât e mai mic, cu atât mai agreabil, — totuși trebuie să aibe o conformație solidă, să nu fie un schilod.

Greutatea: să nu întreaacă 3½ kgr.

Defecte cari descalifică: ochi prea mari, rotunzi și plini. Urechii prea lungi și prea păroase. Bot prea ciuntit sau turtit. Păr ondolat sau cu cărare pe spinare (ca la Cânele de Malta!). Vârful botului, pleoapele și buzele nepigmentate sau bălțate, acestea trebuind să fie toate negre. — Capul „în formă de măr” (rotund) sau „de porc” (râtos!) și nasul „de lalea” (turtit în sus!).

Spitz pitic negru.

Pudela pitică („Bichon“).

Se plasează între cele două rase de mai sus, fiind doar nițel mai mare.

Infățișarea generală: cu totul asemănătoare celui mare se prăsește în trei varietăți: alb, negru și brun. Culoarea vânăată nu este admisă, de-asemena și exemplarele bălțate sau cu pete sunt considerate, pe bună dreptate, drept curcitură. Trebuie să fie neapărat tuns și cu blana bine îngrijită, pieptănată, făcând altfel o impresie urâtă. Se tunde: botul până deasupra ochilor, lăsându-i-se însă mustațe bogate, gâtul până la jgheab, fața toată și sub urechi, labele și fluerile după gustul fiecăruia; — de obicei li se lasă o pereche de manșete la glesne, iar restul se tunde până la coate și piept. Trenul posterior se tunde în întregime începând aproximativ dela ultima coastă până inclusiv rădăcina și porțiunea inferioară a cozii, care e lung cupată (tăiată).

Pudela pitică negru.

Înălțimea: n'are voie să treacă la greabăn peste 38 cm. dar poate fi mai mic, până spre 30 cm.

Capul: lung și sec cu stop pronunțat, craniul nițel bombat și ușor ascuțit spre ceafă. Botul să nu fie prea scurt, puternic, fără a avea oasele feței proeminente, terminându-se drept, trunchiat și nu ascuțit. Dantura puternică, regulată, albă și bine încheiată. Ochii mai mult ogivali decât rotunzi cu privire inteligentă, vioaie. Urechile plasate lateral, nu prea sus, lungi, — ca să ajungă cartilajul până la vârful botului, — late și rotunjite la vârf. Gâtul scurt și îndesat (gros!).

Picioarele: drepte, bine unghiulate cu labe mici, rotunde.

Părul: foarte bogat, des și lănos, ondulat-încrêțit, dar trebuie să fie destul de tare ca să stea ridicat; să nu se bătucescă, să nu formeze noduri păsloase nici pe piele, nici la suprafață.

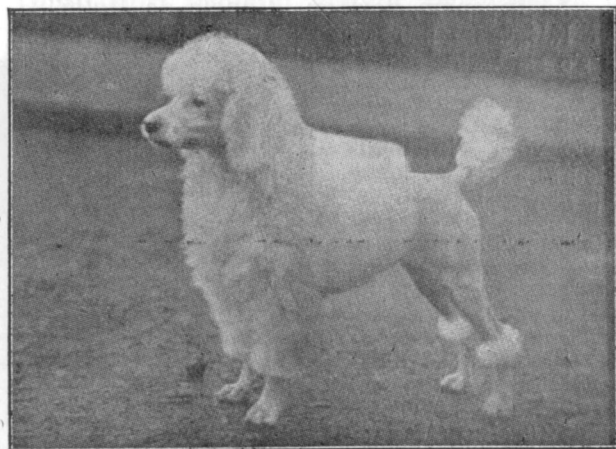
Trunchiul: scurt, îndesat cu quadratură bună, deci spate scurt.

Coadă o poartă dreaptă în prelungirea diagonalei patratului format de corpul său.

Defecte cari descalifică: Capul prea plat, botul ascuțit, urechi scurte, înguste sau prea cartilaginease; blană altfel decât unicoloră și în culorile admise, sau părul păslos și ne-caracteristic. Ochi bulbucați sau de culoare deschisă, vârful botului (frunza de trifoiu) nepigmentat, spinare prea lungă sau coadă încolăcită.

În special descalifică la pudela pitică alb toate vestigiile cânelui de Malta, ca: Părul mătăsoș, cap „de măr” (rotund) bot ascuțit, spinare lungă etc, cari toate îl fac asemănător celui de Malta.

...

Pudela pitică alb.

Cred că după citirea acestor caracteristici mi se va ierta accentul dogenitor al introducerii, de care am uzat mai mult pentru a evidenția, că dacă proprietărilor nu le poate fi plăcută descalificarea favoriților lor, cu atât mai neplăcut îi este unui cunoscător, când trebuie să constate că, între atâtea exemplare, nu găsește măcar unul de rasă curată ci tot corcitură, — par'c'ar fi oameni!!

E. TÂRNAVEANU.

Cursuri de îndrumare în piscicultură

de Dr. G. DINULESCU

Șef de laborator la Institutul Național Zootehnic

Adesea ori suntem solicitați în scris și verbal să dăm indicații asupra diferitelor chestiuni în legătură cu creșterea păstrăvilor și a crapilor. Am avut ocazia să văd câtă bunăvoință au mulți agricultori pentru a se avânta în creșterea peștilor și câtă lipsă de pregătire există în această direcție. Cei ce stau alături de un pârau din regiunea munților ar vrea să crească păstrăvi; alții cari au un iaz, un eleșteu sau o baltă vor să crească crapi, carași, etc. În fine cei ce se ocupă cu sportul pescuitului ar dori ca pâraele să fie cât mai pline cu pești.

La toți aceștia nu se poate face o pregătire și nu se poate să fie îndrumați prin corespondență. Ne-am gândit atunci din partea Institutului Național Zootehnic să organizăm o serie de cursuri de îndrumare și anume într-o localitate unde există un început de piscicultură. Am întrebat pe câțiva din piscicultori și apoi pe sportsmanii de la Brașov care se interesează de repopularea pâraelor de munte și toți au primit ideea cu mare plăcere, promițându-mi și concursul pe care de altfel l-am avut într-o mare măsură.

Au venit la Brașov agricultori și amatori piscicultori din diferite părți ale țării. Au apărut în sala Sfatului Cultural de la Brașov, încă din prima zi de deschiderea cursurilor, la 27 Martie a. e. figuri dela Hotin, dela Bacău, Constanța, Vâlcea, Ploiești, Târnava Mare, Câmpulung și unele chiar din București. Toți împreună, cu alți confrăți din Brașov, au pornit la muncă pentru a se pregăti în piscicultură. Erau în prima zi vre-o 20, după aceea numărul a crescut, așa că la sfârșitul cursurilor, la 1 Aprilie, se găseau la oaltă peste 30 de participanți din toate unghiurile țării.

Cursurile au durat o săptămână și programul a fost astfel alcătuit, încât conferințele teoretice au alternat cu demonstrații practice și cu excursii. La început piscicultorii au făcut cunoștință cu diferiți pești cari se cultivă, învățându-le formația și biologia lor. Dar peștii trăiesc în apă și atunci a fost nevoe să se studieze apa ca mediu special pentru creștere. Se știe că păstrăvii trăesc într-o apă mai rece și mai repede, crapul crește în apă mai caldă și mai puțin curgătoare, de aceea și în conferințele făcute s'a deosebit de o parte creșterea păstrăvului și de altă parte creșterea crapului. S'a învățat apoi tot ce trebuie pentru tehnica instalațiilor de piscicultură.

Cursiștii au studiat pe modele de lemn, pe mulate în gips și pe tablouri grafice cum se face un bazin, un eleșteu, un stăvilar, un călugăr, un incubator, etc. În creșterea artificială și peștii mari au nevoe să fie hrăniți și îngrijiți. S'au studiat deci toate alimentele ce se întrebunțază ca hrană și toate modalitățile de îngrijirea peștilor în tot timpul dezvoltării lor. Nu a fost uitată nici igiena și boalele lor. Nu am neglijat să învățăm pe viitorii piscicultori legile de poliția pescuitului și combaterea braconajului. Distinsul domn Colonel Micu, un pasionat sportsman, a făcut o plăcută cozerie asupra pescuitului ca sport și legătura lui cu piscicultura.

Noțiunile auzite de la conferințe și văzute la demonstrațiile practice au fost completate cu studiul pisciculturii chiar pe teren la diferite instalații de piscicultură. S'a vizitat stațiunea de incubatie de păstrăvi a Societății Sportive din Brașov. Cursiștii au fost primiți în mod cordial de către dl Meyer, președintele Societății, care, împreună cu pricepuții conducători ai stațiunii, au dat relațiunile cele mai prețioase. S'a putut vedea aici cum funcționează cloccitorile, cum se dezvoltă یرهle și cum crește puietul de păstrăvi. După participarea la o ședință a membrilor Societății Sportive de pescuit, cursiștii au putut să aprecieze în mod deosebit acțiunea ce o întreprinde Societatea pentru repopu-

larea cu păstrăvi a pâraelor din regiunea Brașov. O altă excursie unde s'a învățat multe cunoștințe practice de piscicultură a fost aceea de la Stabilimentul de piscicultură din Făgăraș al Institutului Național Zootehnic. S'a văzut aici cum se face o fecundație artificială și cum se îngrijesc păstrăvii. S'a demonstrat cursiștilor între altele cum se sapă un bazin, cum se face un eleșteu de crapi și cum se instalează un călugăr.

Excursiile toate s'au făcut după un program plăcut și în vizitele ce au avut loc am fost primiți pretutindeni cu cea mai mare căldură. Societatea de pescuit din Brașov, precum și amabilul proprietar al fermei Puiu; ne-au primit cu o dragoste mai mult decât colegială. Deasemenea la Stabilimentul de la Făgăraș cursiștii au fost întâmpinați cu multă bunăvoință și conducătorul Stabilimentului, dl Dr. veterinar Rummel, și-a dat toată silința ca piscicultorii să profite cât mai mult. Astfel că în tot timpul cursurilor și al excursiilor a domnit o cordialitate deosebită, fapt care credem a contribuit la stabilirea unei legături strânse între piscicultori.

Ca încheiere, se poate spune că pe lângă pregătirea în piscicultură și legătura între piscicultori s'a putut pași grație acestor cursuri de la Brașov, la ideea de colaborare a acelor pe care îi interesează repopularea apelor. Inginerii silvici cari au participat la aceste cursuri, împreună cu Societatea sportivă de la Brașov, și-au exprimat mulțumirea că găsesse în Institutul Național Zootehnic un sprijin tehnic pentru acțiunea ce vor întreprinde în repopularea cu păstrăvi a apelor de munte.

Cursurile de piscicultură de la Brașov de acum au fost un început, și față de interesul pe care l-au pus participanții și de concursul dat de organele ce se interesează de piscicultură, acest început ni se arată să fie de bun augur. Noi cari am început aceste cursuri, mulțumiți de rezultatul obținut, vom continua să pregătim mai departe pe agricultorii piscicultori și să atașăm la cauza pisciculturii câți mai mulți din cei pe cari îi interesează repopularea apelor și producția propriu zisă a peștilor.

Institutul Național Zootehnic și-a înseris deja în program să repete anual aceste cursuri de îndrumare în piscicultură.

Arborii încă suferă!

— Din un obicei rău sau jucându-te, când treceai prin pădure ai izbit cu săcurea în un arbore. Sau ai tras adânc cu lama cuțitului în coaja lui. Te rog un singur lucru: mai treci și a doua zi pe acolo. Privește deaproape tăetura, pe care a-i făcut-o, și vei vedea cum suferă arborele. Unde ai tăiat par'că e o rană inflamată și trupul chinuit trimite în ea sevă îmbelșugată să o vinaece. Sau doar plânge arborele în lacrimile, care umezesc tăetura?

Sunt sigur, atunci, că a doua oră nu vei lovi în aceste podoabe ale pământului, care știu, că îți sunt dragi și ție.

DIN MUNȚI ȘI DIN CÂMPII

Pe urmă de lupi.

Sfârșit de Ianuarie, — iarna în dric. Zăpadă de 40—60 cm. De trei zile, dimineața minus 16° C. — peste zi senin, căldicel.

Pășeam greu prin zăpadă dealungul coamei de deal dintre două plantații tinere, pe un picior al Harghitei, — când deodată dădurăm peste urme de lup cu totul proaspete. Erau din aceeași dimineață.

Fără zăbavă am început să încunjurăm stâncile din apropiere, acoperite în parte cu tufărie deasă. Inzadar. Dincolo de stâncărie am găsit urmele lupilor, vre-o 6—8, care au ieșit din deset și au trecut înainte spre masivul Harghitei. Am început urmărirea. Abea după o jumătate de ceas, am ajuns la „un loc de horă al lupilor”. Era timpul împerecherii, și în acest loc trebuie să se fi petrecut o luptă grea pentru dobândirea dragostei. Zăpada era călcată cu desăvârșire, sânge din belșug, păr smuls, în toate părțile: dovezi sigure ale luptei, de cavaleri îndrăgostiți, care a avut loc aici.

Un lup, — după cum ni se părea, încolțit rău — se despărțise de haită și apucase în dreapta, — pe când haita, pe care o urmărisem dela început, a trecut înainte în spre Harghita, în linie întinsă, în depărtare de 8—15 pași un lup de celalalt. Din urmă am văzut, că au stârnit un iepure. L-au încunjurat numai decât și l-au achitat. Nu a mai rămas din el decât puțin sânge pe zăpadă, un zmc de păr și o bucăică din coadă.

Ceeace însă am găsit mai departe, mergând pe urme, mărturisirea asupra unei alte lupte, cu mult mai grele, cu mult mai serioase, deși și aceasta înegală.

Lupii au stârnit un ciopor de mistreți. Au despărțit de turmă o scroafă și au atacat-o îndată aspru. Scroafa s'a pus în apărare serioasă. Am putut recunoaște lămurit locul, unde s'a apărut scutindu-se dela spate, răzimată de un trunchiu gros. Dar de sigur, dela o vreme i s'au sleit puterile în lupta împotriva atâtor dușmani. La început a înroșit zăpada cu pete mici de sânge, apoi cu bălțuțe tot mai mari, — și în urmă a fost dovedită de banda acestor hoți de noapte. La o distanță de douăzeci de metri, dela arborele lângă care se apăraseră cu atâta vitejie.

Nu a rămas din ea decât puțin lucru: O bucată de falcă, păr din coamă, sânge răspândit. Erau flămânzi lupii!

Ne-am întors să urmărim lupul despărțit de haită. La început am mers pe urme de sânge lămurite, apoi când se aruncă în un petec cu pădure deasă, am început să încunjurăm de nou. Unul am mers pe din dreapta, altul pe din stânga: urma nu era ieșită. Lupul zăcea în desiş.

Se ridică din zăcătoarea lui abea la 10 pași de mine. Prea târziu: glonțul meu îl răsturnă înapoi.

Era rupt rău la gât, pe spinare și la piciorul stâng dinapoi. De sigur mai mulți dintre tovarășii lui l-au aranjat atât de radical.

Era un lup mare, deplin desvoltat.

Col. i. r. HEINRICH v. BÖMCHES.

Trofeul de dropioi de pe copertă a fost dobândit de dl Col. A. Bozac la 28 Aprilie 1929 pe teritoriul Curtici, jud. Arad, ucis cu glonte dela o distanță de 250 m. A avut o greutate de 15 kgr. 400 gr. și o lungime de 115 cm. la o anvergură de aproape 2 m.

Expoziția de vânatoare din Köln.

Intre 22 și 30 Aprilie a avut loc expoziția anuală de vânatoare din Germania, aranjată de data aceasta în Köln. Au fost expuse 210 trofee de cerb, 34 de cerb-dama, 842 de capră roșie, 72 de capră neagră și 36 perechi colți de mistreț. Deci — pentru recolta unui an — cifre foarte frumoase. Remarcăm câteva piese: Din Rusia orientală un trofeu de cerb, 28 ramuri, care întrunește 205 puncte Nadler. Un record pentru trofeele germane din timpurile moderne. Alte două trofee, tot din aceasta provincie întrunesc 199 resp. 196 puncte.

Trofeul cel mai puternic a fost cel expus de dl Sautermeister (1932 revirul Sovata) prezentat și de noi în un număr trecut.

O surpriză pentru noi: un trofeu capital, pușcat în Ardeal în 25/IX 1932 despre care nu știam nimic. Dobândit de un domn von Alvensleben, întrunește 212,5 puncte. Iată necesitatea înregistrării la Direcția vânatoarei a trofeelor capitale, dobândite la noi și ieșite din țară. Noi ne-am mai ocupat de chestiunea aceasta și vom insista asupra ei. Măsurile trofeului Alvensleben sunt următoarele:

Media lungimii 130,50 cm.

Media lungimii crengii ochiului 46,50 cm.

Media grosimii rozelor 28,75.

Grosimea cornului I: 17—18,20 cm.

Grosimea cornului II: 16,90—17,20 cm.

Greutate, cu craniu întreg, fără falca de jos 11

Kg.

Crengi: dreapta 8, stânga 6.

Lărgime 100,5 cm.

Deci un cerb capital, care face și el onoare țării noastre.

Va trebui să aflăm unde a fost împușcat. Despre descrierea dlui Alvensleben (Wild u. Hund No. 16) bănuim, că în un județ săcuesc al Ardealului.

Și încă o observare: Cerbul s'a pușcat în 25 Septembrie. Și totuș norocosul vânător, când descrie peripecțiile vânatoarei, spune, că a văzut mai întâi urma acestui cerb capital (cu câteva zile înainte de a-l împușca) „căutând după un cocoș de munte împușcat”. Adeva prin 20 Septembrie se împușcă cocoși de munte! Noi suntem bucuroși de oaspeți și suntem mulțumiți dacă duc dela noi cele mai bune amintiri vânătorești. Dar e datoria lor să știe ce vânat e oprit și care se poate împușca în un anume timp. Iar dacă știu: să respecte legea. Dl Alvensleben cred că își găsește pedeapsa în judecata oricărui vânător corect, care îi cetește articolul cu bravura cocoșului pușcat toamna. Dar am vrea să știm cine e stăpânul teritoriului de munte care permite ca oaspeții lui să împuște în Septembrie cocoși. În aceasta privință Direcțiunea vânatoarei are datoria să facă cercetări. Mai ales, că după această

mărturisire a unei fapte incorecte, cu drept cuvânt ne putem întreba, dacă ursul pe care l-a împușcat tot atunci dl Alvensleben, avea convenita slobozenie.

Dacă îl felicităm pe dl Alvensleben pentru cerbul capital românesc, îl rugăm să înțeleagă desaprobarrea noastră pentru o faptă nepotrivită unui vânător corect. Clara pacta...

I.

Cu undița în Maiu.

S'a deschis adevăratul sezon pentru pescarul sportiv. Păstrăvul și-a revenit din toropeala de iarnă, Martie și Aprilie i-au dat hrana suficientă să-și mai rotunjească trupul supt de lunile de iarnă, auzi zi în zi devine mai hrăpăreț, goana după mâncare își ajunge culmea la sfârșitul lunei. Unditul cu musca artificială își are acum veacul. Ușor se lasă musculița aruncată măestrit, deasupra „locurilor bune”, joacă o clipă deasupra undei și e înhățată de săgeata vie care țâșnește din adâncul bolboaceelor, sau de după scutul bolovanilor. Face un păcat față de sine însuși pescarul, care înlocuește, — fără trebuință, — în aceasta lună a trezirii gânganiilor, musculița artificială cu grețoașă rămă. Nu egalează nimic plăcerea pescuitului cu musculița. Finea acestui pescuit, gingășia uneltelor, arta care trebuie să o pui în aruncarea ușoară, în acățatul prompt și totuși cu băgare de seamă, în fine șiretenia ta, pe care trebuie să o măsoară cu cea a peștelui: toate îți maresc nemăsurat satisfacția și bucuria succesului. Dar în același rang pun și pescuitul cu lingurița (fly spoon), această îndrăcită unealtă, prea puțin cunoscută și utilizată la noi. Și tocmai în diminețile umede și în inserările blânde de Maiu îți promite reușită. Două vorbe, deci, despre ea: E un aparat de metal lucitor, auriu sau argintie, în formă eliptică — ascuțită la capetul apropiat sfiorii. Lungimea 1 cm., lățimea 3/4 cm. Concavă și animată de o încheetoare se poate învârti cu ușurință în jurul axei. În partea concavă e așezat, slobod, cârligul. Dai sfoară destulă. Arunci departe, perpendicular pe cursul apei, lângă malul opus și o lași să o ducă apa, fără a ține pururea întinsă sfoara. Ții astfel lingurița aproape de suprafața apei. Dusă de cursul apei la vale și evident apropiindu-se de mijlocul apei, o dăpeni pe apă în sus, încet, fără să o smăcești, dar și fără să o lași să se cutunde. Ținută astfel neîncetat în coardă și împotrivindu-o sivoiului de apă, lingurița se învârtă nebună, strălucind vioi. Păstrăvul mare o crede un peștișor bețeg și se aruncă. Tu o petreci cu ochii, și fără a aștepta zmăcitură peștelui, când îl vezi că se aruncă zmăcești — fără a te grăbi... dar fără a întârzia. Mai curând grăbește: un pește neatins cu siguranță îți vine la linguriță și a doua și a treia oră... dacă nu te-a zărit. E un sport care egalează musca artificială. Poate reclama chiar mai multă îndemânare.

Ziceam mai sus, că râma e oprită să o folosești „fără trebuință”. Mă gândeam la acei blăstemați păstrăvi bătrâni, pe care nu-i poți scoate din locurile lor de pândă decât doar cu peștișori sau cu câte o rămă grasă, ademenitoare, slobozită adânc, la ușa cetății lor. Față de acești răi *păgubitori* ai apelor de munte e îngăduit și acest mijloc mai puțin sportiv, când te gândești că ei zilnic înghit zeci

și zeci de păstrăvi mai mici. De sigur ajungi la ramă după ce nu ai reușit cu „arta înaltă”. Îți faci o datorie față de revier.

În Maiu merg mai bine următoarele muște artificiale (dăm denumirea englezească, în deobște cunoscută și lipsindu-ne numele românești: Yelow May, Dun, March Brown, Red Spinner, Sand Fly, Black Salmer, Cow Dung, Coachman, Grouse and Seacock, Sale Evening Dun. De sigur sunt și altele, ne mărginim însă să recomandăm aceste câteva, dintre care — încercate de fiecare dată — se va găsi una-două, care merg admirabil în oricare zi și în tot locul.

Lipanul, celalalt salmonid al nostru, are în Maiu încă protecție legală. Și și de altfel, e ocupat mai mult cu depunerea icrelor, decât cu năbădăioasele lui salturi după musculițele mici, sure, atât de dragi lui începând din Iunie...

I.

Colonizare de mufloni.

În terenul de vânătoare regal din Rătezat se face prima încercare de a coloniza muflonul în această vestită patrie a caprei negre. Domeniul dlui I. Pinkas, din Balc (Bihor) singurul loc unde avem în țară mufloni, a pus la dispoziția terenului regal 17 mufloni. Ei se găsesc deja pe Rătezat, în parc închis, și la începutul lui Maiu vor fi lăsați în deplină libertate.

Muflonul (*Ovis musima*), originar din Corsica și Sardinia se aclimatizează ușor în terenurile prielnice lor și credem, că experiența dela Rătezat va fi favorizată mult și prin împrejurarea, că piesele colonizate sunt unele aclimatizate la noi de mai multe generații. Adevărat, că domeniul Balc are o altitudine mult subț cea de 2477 a Retezatului, dar muflonul își va găsi în masivul acestui munte altitudinea prielnică și nu trebuie să uităm, că în deplină libertate și în munți înalți zona de predilecție a lui este în jurul altitudinii de 2000 m.

Dintre colonizările de mufloni făcute în alte țări amintim unele deosebit de reușite. Cea mai veche colonizare s'a făcut în 1840 în Lainz, lângă Viena, cu 19 piese. În 1857, deci abea după 17 ani s'au putut împușca (în un an) 59 berbeci. În 1868 colonizează Contele Forgách în domeniul său din județul Neutra (azi în Cehoslovacia) trei berbeci și șapte oi. În 1885 se împușcă deja 79 berbeci, în 1890 se împușcă 85. Începând din 1870 până la 1903 s'au împușcat în această colonie total 759 mufloni. În Germania s'au colonizat în domeniul regesc Göhrde (Hanovera), cu succes mediocru, apoi în Harzgewde (altitudine 400—550 m.) unde înmulțirea lor a fost surprinzător de bună. Aici au fost eliberați în 1907 abea 24 mufloni. Din 1912—1918 s'au împușcat 104 piese (berbeci și oi).

În general colonizarea muflonului dă bune rezultate, iar întreținerea lui — în afară de obișnuita pază și protecție — abea reclamează vre-o cheltuială. Iarna, cât de grea, o suportă bine și își găsește hrana, fără să o reclame delă ajutorul omului. De sigur o colonizare în un munte înalt și sălbatic ca Retezatul poate da surprize provenite din împrejurări specifice, neprevăzute. Oricum noi felicităm

călduros aceasta întreprindere și îi urăm desăvârșită reușită.

Mai amintim, că muflonul e suportat bine de celalalt vânat (cerbi, capre roșii, capre negre), trăește în deplină pace alături de el, așa, că nu există primejdia evacuării din teren a vânatului băștinaș — așa cum se întâmplă cu cerbul dama, care alun-gă capra roșie. Și, în fine, încă o însușire bună a muflonului: nu e vagabond. Ține credincios la locul unde a fost colonizat și o trecere a lui în alte revire se întâmplă foarte pe încetul, numai în măsura înmulțirii lui peste stocul suportat de locul de origine.

Am dori să putem da din vreme în vreme note despre muflonii Rătezatului.

I.

Incorigibili.

Nu odată m'am găsit în neplăcuta situațiune de a trebui să observ pe câte un camarad de vânătoare pentru faptul că trăgea la distanțe prea mari. Lucru curios, — nu era vorbă numai de brânzoi, ci adese chiar de vânători bătrâni, cari totuși trăgeau la distanțe fantastice, motivând în mod naiv, că arma lor de alice este „specială” și ucide vânatul chiar la distanțe de peste 100 pași.

Mai de grabă pricepeau vânătorii țărani, că ce dezastru produce un asemenea tir nesocotit.

Și este totuși o chestiune atât de limpede! Trebuie să fie cineva prea lipsit de simțul milei, ca să nu-și dea seamă, că un vânat alicat la asemenea distanță nu poate fi lovit mortal, — și excepțiile confirmă doar regula, — dar totuși alicat, rănit, pleacă razna cu moartea'n trup. Urmează zile de chinuri grozave, ne alinate prin nici un tratament, ba tocmai contrar, mirosul de sânge și puroi cel degajează urma sa, atrage toate răpitoarele. Mereu atăcat, orbit, schilodit, face eforturi enorme până la ultima răsuflare, căreia îi pune capăt vre-o răpitoare, sau procesul inevitabil al septicemiei.

Unde mai este mila vânătorului care-și expune vânatul la asemenea grozăvii?

Socotesc că se rănește un număr destul de mare de vânat prin greșeli de tir la distanțe normale, — astfel că pentru ce această barbarie în plus!

Dar să vedeți!

La o vânătoare în cerc văd cum un vânător trage într'un iepure la distanță mult peste 100 pași.

Țip, înjur revoltat — dar ce să vezi! La vr'o 30 pași cade iepurele. Stau încremenit. S'a tras la o distanță, la care, cu alice, nici întâmplător nu se putea doborî vânatul.

Cu atât mai mare și mai tare se prezenta „recorderul”. „Vezi Fănică”!? (acesta era prietenul de lângă el, care și el suferea de aceeași boală incurabilă!) „Ce ți-am spus? Aceasta este o armă specială „Winchester” care nu cunoaște distanță! etc., etc”.

Vă asigur, că nici o clipă nu s'au îndoit acești trăgători la mare distanță, că iepurele a căzut din lovitură trasă la distanță enormă.

Când s'a terminat cercul am cercetat și am constatat, că iepurele a fost rănit de un alt vână-

tor și întâmplător, a căzut chiar după ce a tras în el și prietenul nostru.

Credeți că am putut convinge pe acești domni de greșala lor? Eu nu cred!

Neuitatul nostru „Taxi”, cel mai iubit tovarăș de vânătoare, de o blândețe și bunătate sufletească nemărginită vecinic vesel și drăguț — avea și el năravul să tragă la mari distanțe!...

Urcam odată mai mulți pe câmp spre o pădure, când deodată fuge în flancul nostru un biet iepuraș, la o distanță de peste 100 pași. Taxi, — fără a se gândi mult, — încarcă repede un cartuș, trage și în acel moment iepurele cade pe loc, chiar lângă o tufă care sta izolată pe câmp. Cum nu voia să creadă că iepurele nu este lovit, se apropie de el cu arma în spinare; când ajunge la vr'o 50 pași sare urechiatul, — și dus a fost, — urmat de hohotele noastre.

Oare pentru ce s'a trântit jos acest iepuraș — rămânând în aceasta poziție în văzul nostru, — complet neacoperit?

Dacă l'am amintit pe Taxi — să vă mai povestesc o altă întâmplare cu el: Vănam la picior și văd în apropiere, culcat într'o brazdă, un iepure. Toată lumea știe, că iepuroaicele stau culcate până în ultima clipă și rămân culcate chiar când treci pe lângă ele, dacă nu le sperii.

† Prietenul „Taxi” cu iepuroaica împodobită.

Strig vecinilor — între cari și lui Taxi — să nu tragă dacă va sări, căci este o iepuroaică; — în clipa aceea sare sărmana, iar Taxi ...o culcă la pământ. După ce i-am făcut morala cuvenită, am părăsit linia și, — în vederea dejunului, — m'am retras la mașini, cari se aflau în apropiere, lângă o casă. Acolo am legat iepuroaicei o fundă roșie la gât; — purta sărmana doi pui! Când a venit societatea la masă, Taxi, drept pedeapsă, a trebuit să iea masa cu iepuroaica împodobită în brațe și să o ducă tot astfel și acasă.

Cu această ocazie s'a întâmplat, că un alt camarad tot atât de drag, — Carli, — și el totdeauna dispus, vesel și ineputabil în glume originale și pline de spirit, trage din Browningul lui tradițional o focuri într'un iepure. Scăpându-l se uită lung după el și necăjit și cu accent foarte grav exclamă: „Du verfluchter Kerl!”, — la care-i ripostăm printr'un hohot unanim!

Nu se poate descrie, cât de nostimă a părut atunci aceasta scenă!

Dar ambii tovarăși dragi ne-au fost răpiți prin-
ti'o singură lovitură a soartei!

Golul lăsat de ei între noi îl simțim însă și azi,
ei rămânând, pentru toți prietenii lor, de neînlocuit!

Accidentul, de un tragic îngrozitor, întâmplat
în ziua de 4 Mai 1932, care a impresionat profund
întreaga lume vânătoarească dela noi i-a unit pe

scumpii noștri tovarăși și în ultima clipă. (E vorba
de accidentul întâmplat la un pasaj de nivel pe te-
rriorul orașului Cluj, când din lipsa barierei, a fost
surprins un automobil de un tren accelerat omo-
rând patru persoane! N. R.).

I-am culcat alături, în aceeaș groapă și tot îm-
preună se vor găsi și dincolo, în eternele terenuri
de vânătoare. B.

M A I

„Paserea cu ciocul lung” a trecut. Doar perechi singu-
ratice ne-au rămas, ca să cuibărească la noi. În anul acesta
a scăpat nedijmuit pasajul de sitari. Capriciosul April le-a
deranjat drumurile și a dat de minciună și cele mai sigure
nădejdi vânătoarești. A trecut și bătaia de cocoși, îngreunată
mult de târzia zăpadă, care a închis drumul spre multe bă-
tai. E aici luna Maiu, cu belșug de soare, cu covoare de flori,
cu viață sânguincioasă și cu dragoste în fiecare palmă de
pământ! Protejații noștri abea dacă mai au nevoie de aju-
torul nostru. Pădurea înverzită și câmpul plin de holde înăl-
tute le dă și adăpost și hrană. Totuși să nu crutăm câte un
câine vagabond, care pârghicește după iepuri și să nu cru-
tăm nici cuiburile de cioară sură, din care iasă înzecită pri-
mejdie pentru vânatul nostru mic.

Dropioii se umflă în holdele întinse ale Bărăganului
și ale șesurilor arădane, ca niște enorme globuri de puf ar-
gintat și ruginiu, oferindu-ne satisfacția... sau deziluzia...
unei pușcături grele, cu glonț. În poenile cu iarbă fragedă
ies pe inserat și în faptul zilei caprele roșii și cad sub glon-
țul nostru primii țapi. Dar e bine să începem pușcatul țapilor
de prin Maiu? O întrebare. Ia care nu am putea da un răs-
puns valabil pentru toate revirurile.

Acolo, unde țapii încă nu și-au curățit complect coar-
nele, sau unde încă sunt proaspet curățite, alburii, trebuie
să așteptăm sfârșitul lui Maiu. De asemenea va trebui să ne
stăpânim în revirurile de șes și deal, slab populate, sau cu
puțini țapi tari. Trebuie să le dăm răgaz acestora să-și facă

datoria în Iulie, putând noi avea nădejde să-i apucăm în
fața armei și pe la sfârșitul alergatului. În asemenea revir-
ruri în Mai doar de vom pusea un țap-doi mai slăbuți, dege-
nerați. Impotriva împușcării țapilor în Maiu glăsuește și îm-
prejurarea, că acum năpârlesc, nu au încă culoarea aprinsă
roșie, de mai târziu, nu e încă timpul „vânătoarei la țapul
roșu”. În schimb, în revirele de munte nu avem sufler să
sfătuim pe tovarășii noștri să renunțe la vre-un țap capital
pe care l-ar putea avea. În munte e cu totul problematic.
dacă are să-ți mai vie vre-odată în fața ochilor vre-o piesă
bună; mai ales, când e vorba de câte un țap bătrân, uns cu
toate unsorile, care nu mai iasă din tainicele lui sălașuri. —
Dar o dascălire aici e cam greu de făcut. Dacă însă, vână-
torul se va gândi o clipă înainte de a strâmba degetul pe
trăgaciul și dacă e adevărat vânător va găsi ce are de făcut.
Nu va abuza, dar nici nu va renunța fără rost la o piesă
bună.

În aceeaș vreme vânătorul se va îngriji de improspe-
tarea sărătoarelor. Atât cerbii, cât și caprele roșii iau bu-
curosi și au nevoie de sare în timpul năpărlitului. Iar cerbilor
le e necesară și pentru coarnele care acum le cresc cu toată
tăria.

Ca o măsură de prevedere pentru iarna viitoare: pregă-
tiți frunzare de plop, de teiu și de stejar. Crengile lor pe la
sfârșitul lui Maiu poartă frunza cea mai bogată în nutre-
mant. Taiate și uscate, apoi legate în snopi, vor fi o admi-
rabilă hrană vânatului în lunile de strâmtoare ale iernei.

C Ă R Ţ I — R E V I S T E

Revista Vânătorilor No. 4 (Aprilie) în formatul și con-
dițiile obișnuite. Remarcăm: articolul sugestiv, cu sfaturi
bune de urmat semnat de dl C. Stănescu; articolul dlui Lt.
Bărzănescu asupra îmbunătățirii tirului de alicie prin exer-
ciții cu cartușe „Trace Fite” și cartușe rachetă, cari ambele
indică traectoria urmată de încărcătura cartușului; articolul
dlui ing. C. G. Cosma din domeniul pescuitului sportiv; ar-
ticolul dlui ing. Mironescu cu un subiect ce tot nerezolvat
rămâne, asupra pagubelor ce produce câinele dela țară ca
auxiliar al braconierilor mici și mari și ca factor de consu-
mație și o schiță frumoasă a dlui Al. Cazaban. Complectare
interesantă și instructivă o formează observațiunile din viața
vânatului nostru, sembrate de dl C. A. V. Popescu și pseudo-
nimul Moldav precum și traducerea din Wild u. Hund și
Encyclopédie du chasseur.

Cercetașul: organul oficial al Marei Legiuni cu un bo-
gat material informativ asupra întregii mișcări cercetășești.
Remarcăm înființarea cercetașilor marinari și în țara noas-
tră.

Der Foxterrier: fascicula pentru Aprilie cu un conținut
dedicat în mod exclusiv acestei rase. — Articole semnate de
dnii: Vogel Gripp, I. W. Marples, Albin Schraffl, jun., I.
Betke și Arno Marx și în fine rapoarte de arbitraj asupra ex-
pozițiilor și concursurilor cari — în Germania, — se țin
lanț.

Lupul de argint: a doua revistă cercetășească și neofi-
cială, deși cu un aspect exterior mai modest, este animată de
focul cel mai nobil al emulației și ne face impresia: că în-
trece chiar prin conținut organul oficial. Remarcăm: artico-
lul asupra manipulării arcanului („Lasso”) interesant și pen-
tru vânători, nu numai pentru cercetași; o frumoasă dare de
seamă asupra excursiei la Istanbul semnată de C. B. Rădu-
lescu, câteva glume cu spirit și informațiuni cercetășești. O

recomandăm părinților ca o bună lectură pentru copiii lor,
cu atât mai vărtos că abonamentul e numai 80 Lei. — Bucu-
rești III. Toamnei 78).

Rassehund Sportblatt: organul oficial al Uniunii Chi-
nologice din Cehoslovacia, fascicula pe Aprilie cu articole
instructive semnate de dnii: R. Posselt, Ch. Mériot Tresari,
K. Richter, Erhardt și prea interesante notițe și observa-
țiuni mărute asupra vieții și prestanței a diferiți câini.

Wild und Hund (Berlin, Hedemannstrasse 28, 29). Nrii
14, 15, 16—1933. Un documentat articol semnat de insp. silvie
Neckritz dă observații asupra capacității de adaptare a cer-
bilor. În tinerețe servea în un revir liniștit. De cum apă-
reau culegătorii de mure și afine, dispăreau cerbii, ca să
nu revie decât târziu, când se terminase sezonul culesului.
Azi, are un revir, pe care se găsesc multe căi de comuni-
cație, tren, automobil, în plus o mină de cărbuni cu sute de
muncitori și mașini lărmuitoare: cerbii s'au obișnuit cu
toate; vin noaptea până lângă mină, tolerează culegătorii de
zmeură și ciuperci etc. Ca o urmare a acestei obișnuințe cu
oamenii o împrejurare curioasă: cerbii nu mai iasă din desi-
șuri la vânătoarele cu goană, obișnuite în Germania. Lasă să
se apropie gonașii, fac două trei sărituri înapoi și rămân
pe loc, tot în desiş. Scriitorul trage concluzia, că facultatea
cerbului de a se adapta, îi va salva existența și în țările
suprapopulate și industriale. — Dr. Milovan Zoriciei conti-
nuând articolul asupra mugetului de cerbi în Jugoslavia,
face afirmațiunea, că în Slavonia se disting două tipuri
distincte: cerbi de munte cu trofeu până la 22 funți și cerbi
de deal cu trofee de 12—14 funți. Nu credem însă să poată fi
vorba de „tipuri” închise, de „subspecii” definite. Mai cu-
rând înclinăm a crede în o deosebire provenită nu din dife-
rențiere de tip, ci din divergența condițiilor de trai actuale

Numărul 15 de Paști ne salută cu obișnuita copertă de naivă sărbătoare în pădure, cu iepuri, bursuci, sitari etc. în pantaloni și fuste. Din conținut remarcăm articolul dlui Fr. Luchs asupra cocoșului de munte, fixându-i vrăsta după greutate și numărul penelor. Adevărat e însă, că elementele de comparație ale dsale nu sunt 2 cocoși ci un cocoș și un cocoșel de 10 luni. Singura bază sigură rămâne cea preconizată de colaboratorul nostru dl Iacobi. (Vezi No. 4). Remarcabil articol asupra eredității în formațiunea coarnelor la cerbi, semnat de Dr. Lutz Heck, cu multe fotografii doveditoare a afinităților familiare. — Trei numere cu un conținut foarte bogat.

L'éleveur, Revue Cynégétique et Canine, (Paris, Rue de Stockholm 5). Lipsită de articole chilometrice, greoaie, revista veche franceză, prezintă și în No. de Aprilie, o serie de articole, informațiuni, observațiuni, care îi dau pe deoparte o mare vioiciune, pe de alta caracter pronunțat de organ de informațiune. Iată câteva informațiuni, care d. e. ne pot servi de interesantă bază de comparație cu situația dela noi. Ministerul Agriculturii (francez!) a dat următoarele subvenții: Federației vânătoarești din departamentul Saône-et-Loire: In 1928: 32.400 fr. (adeca peste 200.000.— Lei); 1929: 34.500.— fr.; 1930: 31.800.— fr.; 1931: 22.000.— fr.; Iar pentru Federația pescarilor: 1929: 14.000.— fr.; 1930: 20.000.—; 1931: 18.000.— fr.; 1932: 9.000.— fr. Să ne gândim, ce ar putea realiza asociațiile și societățile noastre de vânătoare, dacă ar primi asemenea subvenții (pe județ!). De sigur azi ar fi aproape nesperios să așteptăm dela stat asemenea ajutoare. Dar e bine să se știe... pentru viitorul mai îmbelșugat. — Altă notă ne dovedește marelui interes, pe care îl au francezii pentru chinologie. In luna Mai vor avea loc nu mai puțin de 56 expoziții canine în diferite orașe ale Franței. Apoi 19 concursuri canine. Interesant că probele la aceste din urmă, în afară de una de câni de out, sunt toate pentru câni de apărare, polițienești. La noi? Dacă putem învinge la 2—3 ani câte o expoziție și câte un concurs. Dar progresăm și noi! — La Maison de France se va deschide în 21 Mai o expoziție de vânătoare și de pescuit sportiv, cu arme și unelte vechi, unele istorice chiar.

Le palmarès des sports (Paris, Boulevard du Chateau 34). Ultimul număr (trimestrial) al revistei lumii înalte sportive internaționale, își începe luxuoasele pagini cu un articol „Les beaux trophées de cerf”, semnat de dl Maxime Ducreocq. De Ducreocq, președintele Consiliului internațional de vânătoare și una din cele mai bune arme de azi, e un stabil oaspe și un sincer prieten al țării noastre. După războiul aproape în fiecare an petrece câteva săptămâni în România luând parte la felurite vânătorii. A avut cinstea să fie de repetiție ori oaspele M. S. Regelui în terenul Gurghiu, unde în 1931 a împușcat un cerb capital, laureat la expoziția din Spa 1932. Cercuile vânătoarești din România sunt mulțumite, când au în mijlocul lor pe acest distins vânător, ale cărui manifestațiuni dovedesc dragoste pentru țara, care îl primește cu dragoste. In articolul amintit dl Ducreocq prezintă lumii sportive internaționale mândria trofeelor românești: cerbii Kosch, Popescu, și Sautermeister și face propunere posesorilor de terenuri de cerbi din Franța ameliorarea cerbilor de acolo prin import de piese din Carpații noștri. Totodată scoate la iveală lipsa de interes în Franța pentru țaria trofeelor de cerb, și pentru vânătoarea cu carabina a acestui vânat, urmărit în Franța numai călare, cu haita de câini. Pe lângă fotografia trio-ului Kosch—Popescu—Sautermeister, revista aduce două fotografii ale M. S. Regelui Carol, în mijlocul tovarășilor de vânătoare. — Pe lângă note de vânătoare din Africa ale Baronului Eourgand, paginile frumoșilustrate ale acestui număr cuprind toate sporturile „înalte”: polo, călărie, sporturi de iarnă, tir, turism, tennis, golf, serimă, hockey, automobil, yacht.

Der Deutsche Jäger (München, Sparkassenstrasse 11). Nrii 14—17—1933. Stabila chestiune: vrăsta cocoșului de munte preocupă, în sezonul acestui vânat, și excelența revistă bavareză. H. H. von Kapenzen, ajunge în definitiv tot la teoria dlui R. Iacobi: adânciturile dealungul ciocului, mai prezentând mijloace de recunoaștere și greutatea și penelor. — Două splendide tablouri de capre de piatră din Spania (Sierra Quintana) ne aduce în minte chestiunea colonizării și a acestui splendid animal. De sigur o muzică a viitorului, cu și mai mult interes pentru asemenea întreprinderi și mai mănos în mijloace. Masivele Negoiului, ale Parângului, a Bucgilor oare să aibă o prea aridă climă? Doar și muflonul, corsican de origine, s'a putut adapta climatei noastre. — Se urmează cu articole de istoria vânătoarei (Kurt Joachim) în

Germania: un teren virgin la noi. Sperăm să poată da și revista noastră în curând lucrări, care să desgroape câte ceva din tainele vechiei vânătoare românești. — Directorul grădinei zoologice din Berlin Dr. Lutz Heck scrie despre situația acțiunii de salvare a zimbrului. Intregul stoc existent (pe intregul pământ) a acestui uriaș animal european, abea este de 73 bucați (38 tauri și 35 vaci). In 1 Ian. 1930 erau 59, ca să crească încet, anual, la 60, apoi la 67 și acum la cifra de mai sus. In afară de aceasta mai sunt bastarzi. — Revista e neîntrecut de frumos ilustrată, cu desene și fotografii. Materialul de scurte informațiuni nu poate fi redat în o scurtă dare de seamă — dar îți leagă atențiunea prin varietatea lui și prin vraja observațiunilor nemijlocite, în temeiul cărora este scris.

REDAȚIONALE

Dlui Ionel Georgescu, București. 1. Adresa dlui I. Al. Brătescu-Voinești este București, Camera deputaților.

2. „Care este firul cel mai bun pentru legat undița cu musca artificială?” O întrebare, nu destul de lămurită. Înțelegeți firul cu care se „leagă” de cârlig penele din care se confecționează muștele artificiale, sau înțelegeți „struna”, care se așază între cârligul cu muscă și sfoara undiței? Să vă răspundem în amândouă ipotezele, servind — poate — și pe alți cititori ai noștri.

Confecționarea „acasă” a muștelor artificiale e o artă și în aceeași vreme o admirabilă trecere de vreme. O introducere în aceasta artă vom da în un proxim număr, publicând un articol al celui mai mare maestru dela noi, a dlui Al. Hirschfeld. La confecționarea muștelor artificiale, „legatul” se face cu mătase de felurite colori, după cum cere cutare sau cutare fel de muscă. Adesea se folosesc două sau trei culori, pentru a imita vângile de pe trupul adevăratelor insecte. Dacă vrei să-ți faci un „atelier” de acesta, te vei mira câte minuscule cutiute va trebui să ai, ca să păstrezi la îndemână, asortate, zecile de feluri de ațe, de pene și de fulgi, de fel de fel de cocoși și paseri.

Iar în ce privește „struna”, pe care urmează să o alegi, iată sfatul nostru. De sfoara undiței trebuie să legi o strună, lungă de 80—100—120 cm. Dacă pescuești cu muscă artificială e bine să legi de aceasta strună două sau trei cârlige (montate cu musculițe). Una în capet, iar celelalte, pe struna principală în sus, la distanța de cea 25 cm. una de alta. Prinse în belciuguri anume aranjate, aceste undițe se pot schimba ușor, cu altele, în caz, dacă se defectează careva, sau dacă pește „nu se dă” la ele. Așadar avem două feluri de strună: Una principală, de lungimea arătată mai sus, și apoi strunele scurte, de 12—20 cm. în vârful cărora e întărită musca și care, la celalalt capet se întăresc în capetul sau în belciugurile strunei principale.

Țăria și calitatea acestor strune? Pentru struna principală vei alege una mai tărioasă. E suficientă una cu diametrul de 0.010 inches (englez). Vei avea însă mare grijă, ca înainte de a o cumpăra să o cercetezi bine, să nu fie plesnită, mai ales la noduri și la belciuge, și să nu fie prea vechi uscată. O încerci îndoiindu-o. Strunele, pe care le legi singur de musculiță, strunele scurte, vor fi mai subțiri, (0.007 inches) mai mlădioasă. Și aceasta nu într'atâta „ca să nu o vadă pește”, ci ca să se culce bine pe undă, să joace ușor. Le încerci și pe aceste să nu fie prea uscate. La toată întâmplarea, înainte de a lega struna scurtă de musculiță, și de a-i face belciug în celalalt capet, ține-o în apă 1—2 ore, să se înmoaie: altfel și cea mai bună strună îți poate plesni la noduri. De altfel, ca să-și păstreze suplețea, e bine ca struna principală să fie ținută pururea umedă, păstrându-o între două perințe de pânură udă.

Eu prefer struna principală să fie de culoare vineție, iar celelalte albe. Le observi mai bine jocul, sau când se încălcesc etc.

Calitatea, care se vinde în bunele prăvălii (d. e. Cartea Românească din București, N. Roșca, din Cluj) dă deplină satisfacție. De sigur, ai înțeles, că ne gândim numai la strună din vierme de mătase: de altfel singurele care se află la noi în comerț. Dacă vrei să comanzi din străinătate (de unde vin de altfel și cele din prăvălii) recomandăm firmele mondiale Hardy Brothers: Alnwick, Anglia, — și Stork, München.

Din cauza aglomerării de material scoatem și numărul de față cu un spor de patru pagini.

Vânători

asigurați-vă viața și avutul
la

PRIMA ARDELEANĂ

Societate Anonimă de Asigurări Generale

CLUJ

PIAȚA UNIRII 8.

Întâia întreprindere de asigurare din
Ardeal și una dintre cele mai de seamă
din România întregită.

Reprezentanțe:

Alba-Iulia, Arad, Brașov, Bucu-
rești, Cluj, Oradea, Sibiu, Sătmăr,
Târgu-Mureș și Timișoara.

No. 217—1933.

Notariatul cerc. Bara.

PUBLI CAȚI UNE

Rămânând fără rezultat licitația din 29 Aprilie a. c. se aduce la cunoștință publică a 2-a oară, că dreptul de vânat al comunelor aparținătoare notariatului Bara se va da în arendă prin licitație publică pe timp de 6 ani (șase) începând dela 15 Sept. 1933 până la 15 Sept. 1939. care va avea loc în localul notariatului Bara în ziua de 29 Maiu 1933. după cum urmează:

1. La ora 8 a. m. al com. *Lăpușnic* cu prețul de strigare Lei 1500.

2. La ora 9 a. m. al com. *Dobrești* cu prețul de strigare Lei 300.

3. La ora 10 a. m. al com. *Rădmănești* cu prețul de strigare Lei 200.

4. La ora 11 a. m. al com. *Spata* cu prețul de strigare Lei 100.

Tot în ziua și oficiul arătat mai sus, la ora 12 a. m. se va arenda dreptul de vânat și al comunei Bara, cu prețul de strigare de Lei 500.— pe timpul și termenul specificat mai sus.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice.

Condițiunile se pot vedea la oficiul notarial.
Bara, la 29 Aprilie 1933.

Notar cercual: Indescifrabil.

„Der Deutsche Jäger“

este numele frumoasei reviste germane, cu un bogat și variat conținut de vânătoare, armament și chynologie, — recomandabilă cititorilor în limba germană. Se ocupă de speciile de vânat obicinuite și la noi, astfel că este profitabilă și instructivă mai ales pentru vânătorii de munte.

Adresa: München - 2. - C. Sparkassenstrasse 11.

Sumarul Numărului 5

	Pag.
Ing. A. M. Comșia : Vânatul în Canada și în Statele Unite	1—9
Foto : Vânătoare de sitari	9
Ion Al. Brătescu-Voinești : Cu undița (sfârșit)	10—13
Maior C. Rosetti-Bălănescu : Dropii și Dropioi	13—17
C. A. V. Popescu : Cum se vânează cu cânele mânător	17—18
* * * Cuvinte bune	18
S. Vulcu : Urmărește ursul vânatul ?	19—20
E. Tărnăveanu : Loulou, pinciu sau altceva	20—22
Dr. G. D. Dinulescu : Cursuri de îndrumare în piscicultură	23
* * * Arborii încă suferă	23
Din Munți și din câmpii	24—27
Pe urmă de lupi.	
Expoziția de vânătoare din Köln.	
Cu undița în Maiu.	
Colonizare de mufloni.	
Incorigibili.	
* * * Mai	27
Cărți — Reviste	37—28
Redacționale	28

**Numai un vânător poate face
fotografiile atât de pline de viață,
utilizând aparate de fotografiat moderne.**

Se găsesc în mare asortiment în prăvălia de specialitate
a firmei :

FII LUI P. KOVÁTS

Catalog gratuit. Cluj, Piața Unirii 8. Catalog gratuit.

Vindem bufniță mare (Uhu) ...
pentru vânătoarea de colibă (la răpitoare aripate) !
Amatorii se vor adresa Administrației revistei. ...

Doriți să Vă montați sau
impăiați trofee ?

Cu gust și pricepere
veți fi satisfăcuți numai
la firma

N. ROȘCA,

CLUJ
Str. Regina Maria No. 2.

Înțelegem să organizăm în mod special această parte a revistei spre a folosi prin aceasta și cititorilor și inserenților, înființând coloane speciale pentru arendări de terenuri, canise etc...

Prețul inseratelor îl socotim cu Lei 1.50 rândul milimetric al coloanei de $\frac{1}{6}$ pagină (31 m/m lățime și 1 m/m înălțime) ceea-ce revine la cca 5 Lei 1 cm². - Acordăm un rabat special la inseratele de canise ale membrilor R. R. P. C., când ele se fac pentru întreg anul, ele putând varia în cadrul aceluiaș spațiu. **Recomandăm** pentru mai multă eficacitate **ilustrarea** inseratelor cu mici clișee pe cari suntem gata să le facem la prețul de cost. Întreprinderilor și instituțiilor carine onorează cu inserate de dimensiuni mai mari pentru întregul an le oferim o reducere simțitoare.

Un bun thermos

este indispensabil vânătorului și sportsmanului dar face bune servicii ori-cui în călătorii, excursii și în case cu copii mici. Procurați-l dela firma **N. ROȘCA**, Cluj, Strada Regina Maria No. 2

Recomand pescarilor de păstrăvi și lipani

muște artificiale confecționate de mine după experiență de 30 de ani. Modele încercate și dovedite ca cele mai bune pentru apele noastre. Cărlige orig. engleze. - Cereți oferte! **Alexandru Hirschfeld**, Cluj, Str. Nicolae Iorga 7.

Cea mai agreabilă stațiune balneară din țară este incontestabil

„Sovata“

Cereți prospecte Administrației Băilor „Sovata“ S. A. **SOVATA — JUD. MURĂȘ**

Vânătorul de munte

știe să aprecieze o gustare bună atât în cabană cât și în liber la un popas. El își provide ranița cu renumitele conserve alimentare, șuncă și salamuri ale firmei

FR. BRAEDT ȘI FII

pe cari și-le procură fie direct dela și cu prețul de fabrică, fie dela prăvălia de delicatese. Frații Braedt și fii, Bistrița.

Pescuitul,

ca sport, procură plăcere și distracție. Dacă voțiți a Vă aproviziona cu cele mai rafinate accesorii, adresați-Vă cu încredere la firma:

N. ROȘCA CLUJ Str. Regina Maria 2

FUMAȚI ȚIGARETELE:

MIHAI, TOMIS, MACEDONIA, BUCUREȘTI, VIRGINIA, SPECIALITATE, SPORT, ETC.

ȚIGARETELE ROMÂNEȘTI

SATISFAC GUSTURILE CELE MAI DIFICILE

TUTUNURI SUPERIOARE, FABRICAȚIUNE DESĂVÂRȘITĂ, ÎMPACHETAJE ELEGANTE

Reuniunea R. a Prăsititorilor de Câini,

roagă pe toți Dnii membrii, cari sunt în restanță cu plata cotizațiilor pe anul curent sau anii trecuți, să binevoiască a trimite cât mai neîntârziat sumele cu cari datorează, sau să ceară să li se trimită cărțile de membrii cu ramburs.

Adresa: R. R. P. C. - Cluj, - Str. Mașiniștilor Nr. 4.

UZINE:

Câmpia-Turzii—Brăila

Industria Sârmei S. A. Cluj

SUCURSALE:

București, C. Victoriei 51.

Produce:

Fier laminat în colaci, fier pentru beton armat, cuie de sârmă, sârmă de fier orice calitate, sârmă de fier specială pentru nituri și șuruburi,

sârmă galvanizată (zincată), sârmă galvanizată pentru telegraf-telefon, sârmă ghimpată,

sârmă oțel de orice calitate, sârmă specială pentru sudură autogenă, „Electrozi“ pentru sudură electrică,

arcuri de mobile, cuie spintecate (splinturi), legătoare de saci, agrafe de birou, sulfat de fier.

Produce și furnizează prin „CUPRUM“ S. A. Cluj:

sârmă de aramă - sârmă de bronz - sârmă de alamă - sârmă de aluminiu - frânghii din sârmă de aramă.

Patru sezoane de vânatoare au consacrat definitiv cartușele

FABRICEI ROMÂNE DE CARTUȘE DE VÂNĂTOARE

BUCUREȘTI, ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE 45

NEINTRECUTE ÎN URMA CALITĂȚILOR LOR:

regularitate,
grupaj strâns,
prețuri raționale,
putere de pătrundere.

Marca „3 stele” (fără fum).

Marca „2 stele” (fără fum).

Marca „1 stea” (pulbere neagră specială).

Marca „Vulpe” (pulbere neagră specială).

De vânzare la toate magazinele mai importante din țară și la „Uniunea Generală a Vânătorilor din România” (București III, Str. General Chr. Tell 9 bis).

Uleiul
„MASTRAN”
face pielea moale
și impermeabilă.

Il găsiți la firma
N. ROȘCA,
CLUJ
Str. Regina Maria 2.

Renumita canisă
„of Derna” pre-
sește din material
selecționat pentru
vânatoare setteri —
Lawerack înmatri-
culați. Vinde căței
la vârstă de 3 luni
cu preț de 2000 —
2500 Lei franco gara
cumpărătorului.
Adresa: **Morvay**
Lóránd, Derna-
șoara, Oficiul Derna,
jud. Bihor.

Canisa „Orion”,
propr. Dr. Erwin
Schnell, Titu, Dâmb.
Presește griffoni.

PIAȚA CANINĂ

Adrese de canise

Shottish Terrieri:

Canisa „of Bega”, propr. Viktor Pro-
chaska, Timișoara, IV., Str. Bonațu 21,
a lansat întâia această rasă. Căței de di-
ferite vârste de vânzare.

Canisa „Euge-
ron”, propr. Cpt.
E. Călugăru,
Cluj, Strada Ma-
șiniștilor N-rul 4.
Căini de diferite
vârste de vânzare.

Airedale-Terrieri și Dobermani

de cea mai înaltă clasă, sânge și pedigree
presește canisa „de Romanhof”, propr.
A. Seidl, Cernăuți, Str. Hotinului 2. Pro-
duse ale canisei la diferite vârste aproape
în permanență de vânzare.

Cea mai bună armă pentru ocro-
tirea vânatului este „flaubertul”

Doriți unul cu garanție și de
precizie îl găsiți numai la firma
N. Roșca Cluj, Strada Regina
Maria No. 2.

Canisa „Standard”,
propr. Téby Barna,
comuna Tinca, jud.
Bihor, primește pre-
notări pentru doi
căței de rasa fox-
terrier cu păr neted,
din frumoasa „Biddy
s Double of Kap-
lony”, după „Dele-
gate of Kaplony”,
(MRC. „C” 276 +
MRC. 306), ambii
foarte aspri și cu-
rajoși, importați,
premiati cu înalte
premii străine și din
țară.

Griffoni:

Canisa „Eugeron”,
Cluj, Str. Mașiniș-
tilor 4. În prezent 2
cățele de vânzare.

SECAUTĂ

Foxterrieri sârmoși de diferite vârste,
Braci, Pointeri și Setteri dresați și nedresați,
— Bernardini, Boxeri germani, Buldogi
englezi, — toți numai cu pedigree-uri în-
matriculate. — Dnii membrii ai R. R. P. C.
sunt rugați a oferi spre vânzare câinii
supranumerici din canisele lor.

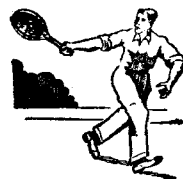
DE VANZARE

Brac german 2 ani, puțin dresat,
Shottish-Terrieri și un Dog de 11
luni (50 kgr. culoare neagră-adâncă).
Amatorii se vor adresa la R. R. P. C.
Cluj, Mașiniștilor 4.

TALERE

PENTRU TIR
furnizează fabrica
Română de Talere,
P. Manuelide, str.
Gl Berthelot 110,
Galați. Prețul lei
2.25 bucata loco
fabrica.

Cel mai mare
asortiment din
țara noastră

de Rachete
și articole
de tennis
se află la firma:
N. ROȘCA
CLUJ
Str. Regina Maria 2.